

(ตราของสหกรณ์)

ข้อบังคับสหกรณ์นิคม¹..... จำกัด
พ.ศ.....

ตามมติของที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์นิคม

1..... จำกัด เมื่อวันที่..
..... เดือน..... พ.ศ. .... ได้ลงมติเป็นเอกฉันท์ (หรือด้วย
คะแนนเสียงเกินกว่าสองในสาม) ให้แก้ไขข้อบังคับโดยยกเลิกข้อบังคับ
สหกรณ์เสียทั้งหมด และให้ใช้ข้อบังคับฉบับนี้แทนซึ่งนายทะเบียน
สหกรณ์ได้รับจดทะเบียนแล้ว มีความดังนี้

ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับสหกรณ์นิคม1.....
จำกัด พ.ศ.....”

ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันที่นายทะเบียนสหกรณ์รับ
จดทะเบียน ให้ยกเลิกข้อบังคับสหกรณ์ที่มีอยู่ก่อนข้อบังคับสหกรณ์ฉบับ
นี้ใช้บังคับ นับแต่วันที่ข้อบังคับสหกรณ์ฉบับนี้มีผลบังคับใช้

---

¹ กำหนดชื่อให้ตรงกับประเภทสหกรณ์ที่ขอจดทะเบียนตามมาตรา 33/1 เพิ่มเติมโดยมาตรา 13
แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ 3)
พ.ศ. 2562

ข้อบังคับ

สหกรณ์นิคม1.....

จำกัด

พ.ศ. ....

หมวด 1

ชื่อ ประเภทและที่ตั้งสำนักงาน

ข้อ 1 ชื่อ ประเภทและที่ตั้งสำนักงาน
ชื่อ สหกรณ์นิคม.

.....จำกัด
..... Land

Settlement Cooperative (ถ้ามี)²

ประเภท สหกรณ์นิคม
ที่ตั้งสำนักงาน (ใหญ่)

เลขที่.....

ถนน

..... หมู่ที่.....

ตำบล.....อำเภอ

.....

จังหวัด

..... รหัสไปรษณีย์.....

ที่ตั้งสำนักงาน (สาขา)

² สหกรณ์ใดที่ไม่ประสงค์กำหนดชื่อภาษาอังกฤษก็สามารถเอาออกได้

เลขที่.....	ถนน
..... หมู่ที่.....	
ตำบล.....	อำเภอ
.....	
จังหวัด	
..... รหัสไปรษณีย์.....	
³ท้องที่ดำเนินงาน	
.....	
.....	

สหกรณ์อาจย้ายที่ตั้งสำนักงานได้ตามที่คณะกรรมการดำเนินการพิจารณาเห็นสมควร โดยแจ้งให้นายทะเบียนสหกรณ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ทราบ และให้ปิดประกาศไว้ที่สำนักงานของสหกรณ์เดิม สำนักงานส่วนราชการสหกรณ์ และที่ว่าการอำเภอแห่งท้องที่ที่สหกรณ์ตั้งอยู่เป็นเวลาไม่น้อยกว่าสามสิบวัน และให้ดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับในการประชุมใหญ่คราวต่อไปด้วย

⁴ตราของสหกรณ์ ตราของสหกรณ์มีลักษณะ ดังนี้

.....

.....

.....

.....

หมวด 2

วัตถุประสงค์และอำนาจกระทำการ

³ ท้องที่ดำเนินงาน หมายถึง พื้นที่ที่สหกรณ์จะรับและให้บริการสมาชิกและต้องสัมพันธ์กัน กับข้อ 30 (3) คุณสมบัติของสมาชิก

⁴ ตราของสหกรณ์ที่กำหนดขึ้นถือใช้จริงในข้อบังคับต้องตรงกับที่ใช้ประทับตราในการทำนิติกรรม และมีสีเดียว

ข้อ 2 วัตถุประสงค์ของสหกรณ์ สหกรณ์มีวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการจัดให้ได้มาซึ่งที่ดินทำกินและส่งเสริมผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม โดยวิธีช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามหลักสหกรณ์รวมทั้งข้อต่อไปนี้

(1) จัดสรรที่ดินให้สมาชิกเพื่อที่อยู่อาศัยและประกอบอาชีพในรูปการเช่า การเช่าซื้อ การขายผ่อนชำระ หรือการขาย

(2) จัดหาปัจจัยการผลิต วัสดุการเกษตร รวมทั้งเครื่องอุปโภคบริโภคที่จำเป็นมาจำหน่ายแก่สมาชิก

(3) รวบรวมผลิตผลทางการเกษตร ผลิตภัณฑ์และบริการของสมาชิมาจำหน่าย หรือแปรรูปออกจำหน่าย โดยซื้อหรือรวบรวมผลผลิตจากสมาชิกก่อนผู้อื่น

(4) จัดหาทุนและบริการสินเชื่อเพื่อประกอบอาชีพและการดำรงชีพ

(5) ส่งเสริมการออมทรัพย์ของสมาชิก

(6) ส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกและชุมชน

(7) ร่วมมือกับสหกรณ์อื่น สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย ชุมนุมสหกรณ์ องค์กรชุมชน ภาคเอกชนและหน่วยงานของรัฐ เพื่อส่งเสริมและปรับปรุงกิจการของสหกรณ์

ข้อ 3 อำนาจกระทำการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ ให้สหกรณ์มีอำนาจกระทำการ ดังต่อไปนี้

(1) ครอบครองและจัดสรรที่ดินให้แก่สมาชิกใช้เป็นที่อยู่อาศัย ประกอบอาชีพเป็นของตนเองและสร้างสรรหมู่บ้าน การคมนาคม สิ่งสาธารณะต่าง ๆ ตลอดจนปรับปรุงบำรุงที่ดินเพื่อความสะดวกและเหมาะสม

(2) จัดให้สมาชิกครอบครองทำกินในที่ดินที่จัดสรรและส่งเสริมอาชีพทางเกษตรกรรมให้เป็นผลดีในด้านวิธีการ ปริมาณ และคุณภาพ

(3) ส่งเสริมและเผยแพร่อาชีพการเกษตร หัตถกรรม อุตสาหกรรมในครัวเรือนหรือการประกอบอาชีพอย่างอื่นในหมู่สมาชิก

และครอบครัวสมาชิกรวมทั้งการส่งเสริมความรู้ในการผลิตทาง
อุตสาหกรรม เพื่อให้สมาชิกมีอาชีพและรายได้ที่มั่นคง

(4) ติดตั้งเครื่องสูบน้ำ ปิดกั้นทำนบ เขื่อนฝาย ตลอดจนจัด
ระบบการส่งน้ำ ระบายน้ำ เพื่อประโยชน์แก่การเกษตรและอยู่อาศัย

(5) ให้เงินกู้หรือสินเชื่อแก่สมาชิกเพื่อประกอบอาชีพ หรือใช้
จ่ายในทางที่จำเป็น

(6) จัดให้มีเครื่องทุ่นแรง หรืออุปกรณ์การผลิต และการ
แปรรูป ตลอดจนสถานที่เก็บผลิตผลผลิตภัณฑ์และพาหนะขนส่งไว้เพื่อ
บริการตามความจำเป็น

(7) จัดให้มีโรงงานอุตสาหกรรมเพื่อแปรรูปผลิตผลหรือ
ผลิตภัณฑ์สินค้าที่มีคุณภาพตามความต้องการของตลาด โดยซื้อหรือ
รวบรวมผลิตผลจากสมาชิกก่อนผู้อื่น

(8) รับฝากเงินจากสมาชิกหรือสหกรณ์อื่นหรือสมาคม
ฅาปนกิจสงเคราะห์

(9) ให้สหกรณ์อื่นกู้ยืมเงิน

(10) ซื้อหุ้นของธนาคารซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความ
ช่วยเหลือทางการเงินแก่สหกรณ์

(11) ซื้อหุ้นของชุมนุมสหกรณ์

(12) ซื้อหุ้นของสถาบันที่ประกอบธุรกิจอันทำให้เกิดความ
สะดวกหรือส่งเสริมความเจริญแก่กิจการของสหกรณ์

(13) ออกตั๋วสัญญาใช้เงิน

(14) ฝากหรือลงทุนอย่างอื่นตามกฎหมายและตามที่คณะ
กรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติกำหนด

(15) ให้สวัสดิการและการสงเคราะห์ตามสมควรแก่สมาชิก
และครอบครัว

(16) ส่งเสริมกิจกรรมกลุ่มของสมาชิก กลุ่มสตรีสหกรณ์ กลุ่ม
เยาวชนสหกรณ์ กลุ่มผู้ใช้น้ำ กลุ่มรวมกันผลิต กลุ่มรวมกันซื้อ กลุ่มรวม
กันขาย และกลุ่มออมทรัพย์ ฯลฯ

(17) ให้ความช่วยเหลือทางวิชาการแก่สมาชิก

(18)ขอหรือรับความช่วยเหลือทางวิชาการจากทางราชการ
หน่วยงานของต่างประเทศหรือบุคคลอื่นใด

(19)กระทำการต่าง ๆ ตามที่อนุญาตไว้ในกฎหมายว่าด้วย
สหกรณ์ เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กล่าวข้างต้น รวมถึง ซื้อ ถิ่น
กรรมสิทธิ์หรือทรัพย์สินสิทธิครอบครอง กู้ ยืม เช่าหรือให้เช่า เช่าซื้อหรือ
ให้เช่าซื้อ โอนหรือรับโอน สิทธิการเช่าหรือสิทธิการเช่าซื้อ ขายหรือ
จำหน่าย จำนองหรือ
รับจำนอง จำน่าหรือรับจำนำ ด้วยวิธีอื่นใด ซึ่งทรัพย์สินแก่สมาชิกหรือ
ของสมาชิก

หมวด 3

ทุน

ข้อ 4 ที่มาของทุน สหกรณ์อาจหาทุนเพื่อดำเนินงานตาม
วัตถุประสงค์ได้ดังต่อไปนี้

- (1)ออกหุ้นโดยวิธีการขายหุ้นให้แก่สมาชิก
- (2)รับฝากเงินตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์
- (3)กู้ยืมเงิน หรือรับเงินจากการออกตั๋วสัญญาใช้เงิน
- (4)สะสมทุนสำรองและทุนอื่น ๆ
- (5)รับเงินอุดหนุนหรือทรัพย์สินที่มีผู้ยกให้

หุ้น

ข้อ 5 การออกหุ้น สหกรณ์ออกหุ้นได้โดยไม่จำกัด
จำนวน มีมูลค่าหุ้นละ...สิบบ⁵...บาท

ข้อ 6 การถือหุ้น สมาชิกต้องถือหุ้นในสหกรณ์ดังต่อไปนี้

- (1)ถือหุ้นเมื่อแรกเข้าเป็นสมาชิกอย่างน้อยคนละ
..... หุ้น

⁵ เปลี่ยนแปลงมูลค่าได้ตามความเหมาะสม และสัมพันธ์ข้อ 6 (2)

(2) ถือหุ้นตามส่วนแห่งที่ดินที่ตนครอบครองในอัตราไร
ละ.....หุ้น เศษของไรถ้าเป็นสองงานให้ถือเป็นหนึ่งไร

(3) ถือหุ้นตามส่วนแห่งเงินกู้ในอัตราห้าหุ้นต่อจำนวนเงินกู้
ทุก ๆ หนึ่งพันบาท เศษของหนึ่งพันบาทให้ถือเป็นห้าหุ้น

(4) นอกจากถือหุ้นตาม (1) (2) และ (3) แล้ว สมาชิกจะขอ
ถือหุ้นเพิ่มขึ้นอีกเมื่อใดก็ย่อมทำได้ โดยแสดงความจำนงเป็นหนังสือต่อ
คณะกรรมการดำเนินการ แต่จำนวนหุ้นทั้งหมดต้องไม่เกินหนึ่งในห้าของ
จำนวนหุ้นที่ชำระแล้วทั้งหมด

สมาชิกจะโอนหุ้นหรือถอนหุ้นในระหว่างที่ดินเป็นสมาชิกอยู่ไม่ได้
เมื่อสมาชิกภาพของสมาชิกสิ้นสุดลง สหกรณ์มีสิทธินำเงินตาม
มูลค่าหุ้นที่สมาชิกมีอยู่มาหักกลบลบหนี้ที่สมาชิกผูกพันต้องชำระหนี้แก่
สหกรณ์ได้ และให้สหกรณ์มีฐานะเป็นเจ้าหนี้บุริมสิทธิพิเศษ
เหนือเงินค่าหุ้นนั้น

ข้อ 7 การชำระค่าหุ้น สมาชิกต้องชำระค่าหุ้นเป็นเงินสด
โดยถือปฏิบัติดังนี้

(1) การชำระค่าหุ้นตาม ข้อ 6 (1) (3) และ (4) นั้น จะต้อง
ชำระเต็มมูลค่าหุ้นในคราวเดียวภายในเวลาที่คณะกรรมการดำเนินการ
กำหนด

(2) การชำระค่าหุ้นตามส่วนแห่งที่ดินข้อ 6 (2) ให้ชำระค่า
หุ้นอย่างน้อยปีละ.....หุ้น จนกว่าจะครบตามจำนวนหุ้นที่จะถือ

ถ้าสมาชิกผู้ใดไม่ส่งเงินค่าหุ้นภายในวันซึ่งคณะกรรมการดำเนินการ
กำหนด ผู้นั้นจะต้องถูกปรับตามมูลค่าหุ้นที่กำหนดให้ชำระนั้น ใน
อัตราร้อยละ.....ต่อปี นับแต่วันที่กำหนดให้ส่งถึงวันที่ส่งชำระ
ทั้งนี้ เว้นแต่จะมีความจำเป็นซึ่งคณะกรรมการดำเนินการเห็นสมควร
ผ่อนผัน โดยขยายระยะเวลากำหนดชำระออกเป็นราย ๆ ไป

ข้อ 8 การแจ้งยอดจำนวนหุ้น สหกรณ์จะแจ้งยอดจำนวนหุ้น
ที่สมาชิกชำระเต็มมูลค่าแล้ว
ให้สมาชิกแต่ละคนทราบทุกสิ้นปีทางบัญชีของสหกรณ์

หมวด 4 การดำเนินงาน

ข้อ 9 การดำเนินงาน สหกรณ์ต้องทำธุรกิจบริการ
สมาชิกโดยการให้เงินกู้ ให้บริการทางการเกษตร ร่วมกันผลิต ร่วมกันซื้อ
ร่วมกันขาย ร่วมกันแก้ปัญหา อย่างหนึ่งอย่างใด⁶ เพื่อช่วยเหลือ
ซึ่งกันและกันและเปิดโอกาสให้สมาชิกได้ช่วยเหลือตนเองตามกำลัง
ความสามารถ

การจัดให้ได้มาซึ่งที่ดินทำกินเป็นกรรมสิทธิ์

ข้อ 10 การจัดให้ได้มาซึ่งที่ดินทำกิน สหกรณ์จะจัดแสวงหา
ที่ดินที่เหมาะสมสำหรับการเกษตรหรือการทำกินของสมาชิก โดยวิธีซื้อ
เช่าซื้อ เช่า เข้าถือครอง หรือรับมอบที่ดินจากรัฐบาลหรือโดยผ่านทาง
รัฐบาล ชุมชนสหกรณ์ ธนาคาร หรือบุคคลอื่นใด ที่เห็นสมควรเพื่อนำมา
จัดสรรแบ่งปันให้สมาชิกทำกินและเพื่อประโยชน์ในกิจการของสหกรณ์
ที่ดินดังกล่าวอาจจะเป็นที่ดินแปลงเดี่ยวติดต่อกันหรือหลายแปลง
ในบริเวณเดียวกัน สุดแต่
จะเห็นสมควร เพื่อประโยชน์แก่สมาชิกโดยพิจารณาว่าสมาชิกจะสามารถ
ผ่อนส่งค่าที่ดิน ค่าเช่าซื้อ
หรือค่าเช่า ตามระยะเวลาที่สหกรณ์กำหนด
ระยะเวลาในการผ่อนส่งค่าที่ดิน ค่าเช่าซื้อหรือระยะเวลาในการ
เช่าย่อมสุดแต่ข้อตกลง
ที่สหกรณ์ได้กำหนดตามความสามารถของสมาชิก หรือตามกำหนดเวลา
หรือเงื่อนไขที่สหกรณ์ได้ทำสัญญาไว้กับเจ้าของที่ดิน

---

⁶ ให้บริการได้หลายธุรกิจ

การแสวงหาหรือจัดให้ได้มาซึ่งที่ดินนี้ ถ้ามิใช่เป็นการได้มาโดยรัฐบาลมอบให้หรือผ่านทางรัฐบาลแล้ว จะต้องได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่

ข้อ 11 การจัดสรรที่ดิน สหกรณ์จะจัดสรรที่ดินให้สมาชิกรายใดครอบครองทำกินหรืออยู่อาศัยให้เป็นไปตามที่ประชุมใหญ่กำหนด

จำนวนที่ดินที่จะจัดสรรนั้นให้ขึ้นอยู่กับสภาพของท้องที่ สภาพของที่ดิน กำลังทำกินของสมาชิกประกอบกับแผนการเพาะปลูก และผลการคำนวณรายได้ที่ควรจะได้รับจากการใช้ที่ดินนั้น

สำหรับที่ดินที่ได้มาโดยการไถ่ถอนหนี้สินให้แก่สมาชิก สมาชิกจะต้องผ่อนชำระเพื่อให้ได้กรรมสิทธิ์ที่ดินของตนคืน และจะได้รับแบ่งเช่าจำนวนที่ดินของตนตามข้อผูกพันเท่านั้น ในกรณีที่สหกรณ์มีที่ดินซึ่งไม่เหมาะสมกับการจัดสรรให้ประกอบอาชีพการเกษตรได้ อาจจัดสรรให้เป็นที่อยู่อาศัยเพื่อทำความเจริญให้แก่ท้องถิ่น โดยให้เป็นไปตามระเบียบของสหกรณ์กำหนดโดยความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่

ข้อ 12 การกำหนดแผนผังที่ดิน สหกรณ์จะร่วมมือกับทางราชการในการกำหนดแผนผังที่ดินสำหรับเป็นที่ทำกิน ที่อยู่อาศัย และที่สาธารณะประโยชน์ต่าง ๆ เพื่อให้เหมาะสมแก่การตั้งถิ่นฐานของสมาชิก รวมทั้งให้มีสถานที่ตั้งตลาด โรงเรียน สถานีอนามัย วัดและอื่น ๆ ตามความจำเป็น

การวางแผนผังนี้จะได้กำหนดให้มีถนนสำหรับการขนส่ง และการคมนาคมติดต่อทั้งภายในและชุมชนอื่น ๆ อย่างสะดวกและทั่วถึง และให้เหมาะสมกับการที่จะสร้างสรรหมู่บ้าน การสุขาภิบาล และการปกครองท้องถิ่นในอนาคต หน้าที่ของสมาชิกพึงต้องปฏิบัติและร่วมกันดูแลรักษา เพื่อให้เป็นไปตามแผนผังดังกล่าวนี้

ข้อ 13 การกำหนดอัตราค่าเช่า **ค่าเช่าซื้อหรือขาย**
ผ่อนชำระหนี้หรือค่าธรรมเนียมการใช้ที่ดิน ที่ดินที่ได้มาไม่ว่าในลักษณะใด ๆ และมอบให้สมาชิกครอบครองโดยการเช่า เช่าซื้อ หรือ

ขายผ่อนชำระซึ่งสมาชิกต้องชำระเป็นงวดตามจำนวนที่ดินที่สหกรณ์
จัดสรรให้ครอบครองในอัตราต่อไร่ ทั้งนี้

โดยคำนึงถึงสัญญาภาระหน้าที่ของสหกรณ์ที่ต้องชำระ หรือลงทุนใช้
จ่ายเป็นเกณฑ์

ในกรณีที่สหกรณ์ได้ที่ดินมาด้วยการซื้อ เช่าซื้อ หรือด้วยวิธีการ
อย่างหนึ่งอย่างใด อันสามารถจะโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินให้แก่สมาชิกได้
ในที่สุด สหกรณ์ก็จะกำหนดค่าของที่ดินที่จัดสรรให้สมาชิกครอบครอง
ตามความในวรรคแรกนั้นไว้เป็นสัดส่วน เพื่อให้สมาชิกผ่อนส่งโดยคิด
เพิ่มค่าดำเนินการ

ของสหกรณ์เข้าด้วย ค่าดำเนินการของสหกรณ์ดังกล่าวนี้ให้คิดคำนวณ
โอนเป็นรายได้ประจำปีของสหกรณ์ทุกปีจากเงินที่สมาชิกส่ง

สมาชิกที่มีกำลังทำกินดี สามารถส่งชำระค่าที่ดินได้มากกว่าที่
สัญญาไว้เป็นรายงวดก็ยอม

จะได้รับกรรมสิทธิ์ก่อนกำหนด แต่ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่บังคับไว้ใน
ข้อ 17 เว้นแต่ที่ดินที่สหกรณ์ได้มายังไม่อาจแบ่งแยกหรือโอนกรรมสิทธิ์
เป็นรายบุคคลได้

สำหรับสมาชิกที่ได้รับอนุญาตให้เข้าครอบครองที่ดินในเขตป่า
สงวนแห่งชาติซึ่งมีสภาพเสื่อมโทรม สมาชิกจะต้องชำระค่าธรรมเนียม
การใช้ที่ดินตามที่ทางราชการกำหนด

ข้อ 14 ค่าบำรุงสหกรณ์ สมาชิกทุกคนต้องชำระค่า
บำรุงสหกรณ์เพื่อเป็นทุนสะสมไว้ใช้จ่าย

ในกรณีจำเป็นในการดำเนินงานของสหกรณ์เป็นประจำทุกปี โดยให้
ชำระเป็นประจำทุกปี ภายในสิ้นปีทางบัญชีของสหกรณ์ ในอัตราใดจะ
..... บาท หรือตามที่คณะกรรมการดำเนินการกำหนด

ข้อ 15 การทำสัญญาให้สมาชิกครอบครองที่ดิน การให้
สมาชิกครอบครองที่ดินที่จัดสรรให้ทำกิน จะต้องทำสัญญาไว้เป็น

หลักฐาน โดยอาจทำเป็นสัญญาซื้อขาย สัญญาเช่าซื้อ สัญญาขาย ผ่อนชำระหรือสัญญาเช่าอย่างใดอย่างหนึ่งสุดแต่จะเห็นสมควร โดยกำหนดราคาที่ดินที่ให้ครอบครองไว้แน่นอน และวางข้อกำหนดที่สมาชิกพึงต้องปฏิบัติตลอดจนเงื่อนไขต่าง ๆ ไว้ให้ครบถ้วนเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสหกรณ์

ในกรณีที่เห็นสมควรให้ทำเป็นสัญญาเช่าซื้อ ให้กำหนดจำนวนเงินแต่ละคราวที่สมาชิกจะต้องชำระและจำนวนงวดที่จะต้องส่งเพื่อเป็นเงื่อนไขในการที่จะโอนขายที่ดินนั้น และถ้าสมาชิกผู้ครอบครอง ผิดสัญญาไม่ชำระค่าเช่าซื้อติดต่อกันตั้งแต่สองคราวขึ้นไป สหกรณ์จะบอกเลิกสัญญาเสียก็ได้แล้วให้รับเงินที่ได้ส่งไว้แล้วเป็นของสหกรณ์ตามกฎหมายว่าด้วยการเช่าซื้อต่อไป

ถ้าสมาชิกผู้ทำสัญญาเช่าซื้อหรือสัญญาขายผ่อนชำระมีกำลังทำ กินดี และสามารถชำระค่าเช่าซื้อหรือผ่อนชำระรายงวดเกินกว่ากำหนดไว้ในสัญญาเพื่อประสงค์จะได้กรรมสิทธิ์ที่ดินโดยเร็วก็ยอมกระทำได้

อนึ่ง หากสหกรณ์ได้ที่ดินมาดำเนินการแต่ยังไม่อาจให้สมาชิกทำ สัญญาเช่าซื้อหรือผ่อนชำระได้ ก็ให้ทำสัญญาเช่าไปพลางก่อน และในกรณีที่สหกรณ์ได้นำเงินค่าเช่าไปผ่อนชำระค่าที่ดินจำนวนเท่าใดแล้ว ให้คำนวณราคาที่ดินที่สมาชิกจะทำสัญญาเช่าซื้อ หรือผ่อนชำระลดลงตามส่วนที่ได้ชำระนั้นด้วย

ข้อ 16 หน้าที่ของสมาชิกผู้ครอบครองทำประโยชน์ที่ดิน สมาชิกผู้ได้รับอนุญาตให้ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินจัดสรรต้องใช้ประโยชน์ในที่ดินนั้นอย่างเต็มกำลัง และต้องทำการประกอบอาชีพทางการเกษตรกรรมตามที่ทางราชการหรือสหกรณ์กำหนด และมีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติในการครอบครองดังต่อไปนี้

(1) อพยพเข้าตั้งบ้านเรือนที่อยู่อาศัยในที่ดินที่ได้รับจัดสรรให้ครอบครองหรือในที่ที่สหกรณ์กำหนด ทั้งนี้ เว้นแต่จะมีความจำเป็นและได้รับการผ่อนผันเป็นลายลักษณ์อักษร

(2) ทำการบุกเบิกกันสร้างและปรับปรุงบำรุงที่ดินซึ่ง
ตนครอบครองให้เป็นที่ใช้
ทำประโยชน์ ตามที่คณะกรรมการดำเนินการกำหนดหรือตามมติของกลุ่ม
และที่ประชุมใหญ่

(3) สละแรงงานของตนเองและครอบครัว เพื่อกระทำ
การอันเป็นประโยชน์ส่วนรวมของเพื่อนสมาชิกด้วยกัน หรือกิจการอันเป็น
ประโยชน์ส่วนรวมของสหกรณ์ตามที่กลุ่มหรือคณะกรรมการดำเนินการ
พิจารณาเห็นสมควร

(4) ชำระค่าภาษีที่ดินหรือเงินที่รัฐบาลเรียกเก็บจาก
ที่ดิน ตลอดจนรายจ่ายอื่น ๆ อันเนื่อง มาจากการครอบครองที่ดิน หรือ
เป็นเจ้าของที่ดินแปลงนั้น ๆ และในกรณีที่สหกรณ์จะต้องชำระค่าใช้จ่าย
ต่าง ๆ ดังกล่าวนี้ให้ก่อน ก็ให้เป็นหน้าที่ของสมาชิกผู้ครอบครองที่ดินจะ
ต้องนำเงินนั้นมาชำระต่อสหกรณ์ตามส่วนที่ดินที่ดินตนครอบครอง

(5) ชำระค่าบำรุงสหกรณ์ ค่าช่วยทุนรัฐบาลและ
ค่าธรรมเนียมหรือค่าบริการต่าง ๆ
ที่สหกรณ์หรือรัฐบาลได้กำหนดขึ้น เพื่อประโยชน์แก่กิจการของสหกรณ์
หรือของนิคมสหกรณ์

(6) ดูแลรักษาเขตที่ดินมิให้ถูกรุกล้ำหรือมีผู้อื่นมาใช้
ประโยชน์ในที่ดิน หรือขุดบ่อ สร้างคัน ทำลายสภาพหรือสิ่งก่อสร้างใน
ที่ดินที่ได้รับมอบให้ครอบครอง

(7) กำหนดและตกแต่งบริเวณที่อยู่อาศัย หรือทำเล
การสร้างบ้านเรือนที่อยู่อาศัยให้แน่นอน โดยกำหนดสถานที่สำหรับเก็บ
พืชผล สัตว์พาหนะ และอื่น ๆ ให้เหมาะสมกับอาชีพ

(8) สร้างถนนเพื่อการขนส่งหรือทางเดินภายในที่ดิน
เพื่อเชื่อมถนนใหญ่หรือติดต่อกับบ้านเรือนของสมาชิกคนอื่น ๆ ให้
สะดวกและสอดคล้องกัน

ข้อ 17 การโอนกรรมสิทธิ์และเงื่อนไข ในกรณีที่สหกรณ์
ได้ที่ดินมาอันสามารถจะโอนกรรมสิทธิ์ให้แก่สมาชิกได้ เมื่อสมาชิกได้ส่ง
ชำระค่าเช่าซื้อ หรือผ่อนชำระราคาที่ดิน รวมทั้งค่าใช้จ่าย
ที่พึงจะต้องชำระ คิดเป็นเงินทั้งสิ้นครบถ้วนตามค่าของที่ดินแต่ละแปลง

ตามที่กำหนดไว้ในข้อ 14

กับครอบครองที่ดินนั้นมาน้อยกว่าห้าปีแล้วนับแต่วันได้ครอบครอง
สหกรณ์จะโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินแปลงนั้น ๆ ให้แก่สมาชิกตามสัญญาและ
เงื่อนไขที่สหกรณ์กำหนด

อนึ่ง ค่าใช้จ่ายและค่าธรรมเนียมต่าง ๆ เกี่ยวกับการแบ่งแยกโฉนด
ที่ดินหรือกรรมสิทธิ์ที่ดินจากสหกรณ์นั้น หากต้องชำระ สมาชิกจะต้อง
เป็นผู้ชำระเองทั้งสิ้น

ข้อ 18 การโอนสิทธิและผลประโยชน์ สิทธิและผลประโยชน์
อย่างหนึ่งอย่างใดของสมาชิกอันมีอยู่เกี่ยวกับที่ดินที่ตนครอบครองจะ
โอนไปยังผู้ใดมิได้ เว้นแต่จะโอนให้ทายาทหรือโอนโดยทางมรดก

สมาชิกอาจทำหนังสือตั้งทายาทคนหนึ่งหรือหลายคนตามลำดับ
เพื่อให้สหกรณ์คัดเลือก

เข้าเป็นสมาชิกเพื่อรับโอนสิทธิและผลประโยชน์ของตนเมื่อตนต้องออก
จากสหกรณ์ แต่ทั้งนี้ต้องได้รับความเห็นชอบจากสหกรณ์ด้วย

สมาชิกคนใดไม่มีทายาทหรือมีทายาทแต่ขาดคุณสมบัติของ
สมาชิกไม่อาจรับเข้าเป็นสมาชิกได้ เมื่อต้องออกหรือขาดจากสมาชิก
ภาพตามข้อ 55 การครอบครองที่ดินสิทธิและผลประโยชน์ในที่ดิน
ของสมาชิกผู้นั้นเป็นอันระงับไป และให้ที่ดินนั้นอยู่ในความครอบครอง
ของสหกรณ์ทันที การรับสมาชิกใหม่เข้าครอบครองที่ดินแทน สหกรณ์จะ
กำหนดค่าที่ดิน ค่าลงทุนและอื่น ๆ ให้เป็นปัจจุบันก่อน แล้วให้กันส่วน
หนึ่งของราคาที่ดินหรือค่าลงทุนดังกล่าวนี้คืนให้แก่บุคคลนั้นหรือทายาท
แล้วแต่กรณีก็ได้ หากมีหนี้สินใดกับสหกรณ์ให้โอนไปชำระหนี้แก่
สหกรณ์ก่อน ส่วนที่เหลือจึงให้ทำสัญญาเช่าซื้อหรือผ่อนชำระหรือ
เช่าเป็นรายปี แล้วแต่กรณี แต่ราคาที่ดินซึ่งกำหนดขึ้นใหม่นั้นจะต้องไม่
ต่ำกว่าราคาที่กำหนดไว้เดิม

การโอนการครอบครองที่ดินตลอดจนสิทธิและผลประโยชน์ใน
ที่ดินให้แก่ทายาทหรือในกรณี

ที่สหกรณ์รับสมาชิกเข้าใหม่ตามวรรคแรก หากเป็นที่ดินของรัฐจะต้องได้
ได้รับความเห็นชอบจากกรมส่งเสริมสหกรณ์ก่อนทุกราย

ข้อ 19 การผิตสัญญาครอบครอง ที่ดินที่สมาชิกแต่ละคนได้รับจัดสรรและทำสัญญาให้ครอบครองนั้น จะนำไปให้บุคคลอื่นเช่าช่วงหรือประกอบการอย่างอื่นไม่ได้ นอกจากจะได้รับอนุญาตจากสหกรณ์ หากเป็นที่ดินของรัฐต้องได้รับความเห็นชอบจากกรมส่งเสริมสหกรณ์ หรือหน่วยงานของรัฐผู้รับผิดชอบเป็นราย ๆ หากสมาชิกผิตสัญญาที่ได้กระทำไว้กับสหกรณ์ หรือไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ในการครอบครองที่ดินและทอดทิ้งไม่ตั้งใจทำการเกษตรกรรมโดยไม่มีเหตุผลสมควร คณะกรรมการดำเนินการอาจพิจารณาให้เลิกสัญญา แล้วเรียกที่ดินและให้สมาชิกผู้นั้นออกจากสหกรณ์ก็ได้

ข้อ 20 ค่าช่วยทุนรัฐบาล สมาชิกผู้ได้รับอนุญาตให้ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินจะต้องชำระเงินเพื่อช่วยทุนที่รัฐบาลได้ลงไปให้แก่สหกรณ์ต่อไร่ตามจำนวนที่ดินที่ตนได้รับอนุญาตให้ครอบครองทำประโยชน์ ในอัตราตามที่กฎหมายกำหนดเพื่อชำระแก่ทางราชการ

เงินค่าช่วยทุนนี้ สมาชิกจะต้องส่งเงินเป็นงวดรายปีภายในวันสิ้นปีทางบัญชีของสหกรณ์ของทุกปีและงวดหนึ่ง ๆ ต้องเป็นจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละสิบแห่งจำนวนเงินทั้งหมดที่ดินพึงชำระ ทั้งนี้ จะเริ่มชำระงวดแรกในปีใดให้ที่ประชุมใหญ่เป็นผู้กำหนดโดยความเห็นชอบของอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ หรือหน่วยงานของรัฐผู้รับผิดชอบ แต่ต้องไม่ช้ากว่าปีที่ห้า นับแต่ปีที่ได้เข้าเป็นสมาชิกนิคมสหกรณ์

ถ้าปีใดสมาชิกไม่สามารถชำระเงินนี้ได้ภายในกำหนด โดยมีเหตุผลอันสมควรสหกรณ์อาจขออนุมัติต่ออธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ หรือหน่วยงานของรัฐผู้รับผิดชอบให้ผ่อนผันไปชำระในปีถัดไปได้

การใช้ที่ดิน

ข้อ 21 การใช้ที่ดิน การลงทุนและการเพาะปลูก สมาชิกผู้ทำประโยชน์ในที่ดินที่ตนครอบครองต้องปฏิบัติตามคำแนะนำในการใช้ที่ดิน และดำเนินการเพาะปลูกตามวิธีการซึ่งสหกรณ์ หรือหน่วยงานของรัฐผู้รับผิดชอบหรือคณะกรรมการดำเนินการกำหนด

ทั้งนี้ รวมทั้งการใช้จ่ายลงทุนต่าง ๆ เพื่อดำเนินการเพาะปลูกดังกล่าวด้วย

ถ้าที่ประชุมใหญ่ ที่ประชุมกลุ่ม และคณะกรรมการดำเนินการพิจารณากำหนดให้สมาชิกเพาะปลูกพืชอย่างใดอย่างหนึ่งที่ทางราชการกำหนดให้หรือที่ตลาดต้องการเพื่อสะดวกในการจำหน่าย หรือถ้าสหกรณ์ได้ทำสัญญาจำหน่ายพืชผลอย่างใดอย่างหนึ่งไว้กับผู้ซื้อ เป็นการล่วงหน้า ย่อมเป็นหน้าที่ของสมาชิกที่จะพึงร่วมมือกัน ปฏิบัติตามหรือดำเนินการเพาะปลูกพืชนั้น ๆ ให้เพียงพอกับการจำหน่ายตามสัญญา เพื่อสร้างความนิยมเชื่อถือให้กับสหกรณ์ของตนเองและเป็นผลดีแก่การจำหน่ายผลิตผลของสมาชิกในอนาคต

การปรับปรุงที่ดินและการประกอบอาชีพ

ข้อ 22 การบุกเบิกก่นสร้าง การบุกเบิกก่นสร้างหรือปรับปรุงบำรุงที่ดินของสมาชิกนั้น ย่อมเป็นหน้าที่ของสมาชิกแต่ละคน แต่ถ้าสหกรณ์ได้พิจารณาเห็นว่า หากให้สมาชิกต่างคนต่างทำการสิ้นเปลืองเวลาและค่าใช้จ่าย ไม่เป็นผลดีแก่การเศรษฐกิจหรือการทำกินของสมาชิก สหกรณ์อาจเข้าช่วยเหลือดำเนินการบุกเบิก ก่นสร้างหรือทำการปรับปรุงบำรุงให้เองก็ได้ โดยการใช้ทุนของสหกรณ์เองหรือของบุคคลภายนอก แล้วแต่จะเห็นสมควร ทั้งนี้ ด้วยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ และเป็นไปตามระเบียบข้อบังคับของสหกรณ์

การตกลงดำเนินการดังกล่าวนี้ สหกรณ์จะกำหนดวิธีการที่สมาชิกพึงปฏิบัติในการผ่อนส่งخذใช้ค่าก่อสร้าง บุกเบิก หรือค่าปรับปรุงบำรุงที่ดินดังกล่าว ในลักษณะของค่าธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่าย หรือค่าบริการ ตามความเหมาะสมของการลงทุนนั้น ๆ และถ้าสหกรณ์ได้ทำสัญญาخذใช้การลงทุน กับบุคคลภายนอกไว้ประการใด สมาชิกพึงต้องร่วมกันปฏิบัติตามระเบียบส่วนรวมให้เป็นไปตามสัญญานั้นหรือตามที่สหกรณ์กำหนดโดยเคร่งครัด

การใช้ทุนของบุคคลภายนอกเพื่อดำเนินการบุกเบิกก่นสร้าง หรือทำการปรับปรุงบำรุงที่ดินดังกล่าวนี้ หากเป็นที่ดินของรัฐ สหกรณ์จะต้อง

เสนอแผนงานและได้รับความเห็นชอบจากอธิบดี
กรมส่งเสริมสหกรณ์หรือหน่วยงานของรัฐผู้รับผิดชอบก่อน

ข้อ 23 การปรับปรุงบำรุงที่ดิน สหกรณ์อาจลงทุนหรือขอให้
รัฐบาลช่วยเหลือลงทุนปรับปรุงที่ดินให้เป็นส่วนรวมเกี่ยวกับการจัดระบบ
ชลประทานซึ่งมีการขุดคลอง สร้างคันกันน้ำ ขุดบ่อ ติดตั้งเครื่องสูบน้ำ
วางท่อส่งน้ำระบายน้ำและอื่น ๆ เพื่อให้เหมาะสมกับการทำกิน หรือการ
อยู่อาศัยตามที่เห็นสมควร ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงระยะเวลาของการใช้หรือ
ครอบครองที่ดินที่ได้มาเป็นสำคัญ สมาชิกต้องให้ความร่วมมือและร่วม
แรงกันตามที่คณะกรรมการดำเนินการกำหนด ทั้งต้องช่วยกันดูแลรักษา
และซ่อมแซมด้วยเพื่อให้การปรับปรุงบำรุงที่ดินบังเกิดผลดีและเป็น
ประโยชน์แก่เกษตรกรที่มีที่ดิน
ในท้องที่ดำเนินงานของสหกรณ์

การปรับปรุงบำรุงที่ดินนี้ ถ้าสหกรณ์เป็นผู้ลงทุนหรือขอให้รัฐบาล
ลงทุนให้ สหกรณ์อาจกำหนดให้สมาชิกชำระค่าปรับปรุงบำรุงที่ดินเป็น
รายปีอีกส่วนหนึ่งต่างหาก หรืออาจรวมเข้าเป็นค่าที่ดินที่กำหนดไว้นั้น
แล้วก็ได้

การอพยพเข้าอยู่อาศัย

ข้อ 24 การอพยพเข้าอยู่อาศัย ผู้ที่ได้รับการคัดเลือกให้เข้า
ครอบครองที่ดินพึงต้องเป็นสมาชิกสหกรณ์ จึงจะมีสิทธิเข้าครอบครอง
และเข้าอยู่อาศัยในที่ดินที่ได้รับจัดสรร และเมื่อได้รับมอบที่ดินแล้วต้อง
เข้าตั้งบ้านเรือนอยู่อาศัย ภายในกำหนดระยะเวลาที่คณะกรรมการดำเนินการ
กำหนด

ในกรณีที่สมาชิกได้ตั้งบ้านเรือนอยู่ก่อน และมีเขตที่ดินเดิมไม่ตรงกับ
ที่ได้รับจัดสรร สมาชิก
พึงต้องแก้ไขขยายเขตที่ดินและบ้านเรือนใหม่ให้เป็นไปตามที่ได้รับ
อนุญาตให้ครอบครอง ทั้งนี้

ด้วยการประนีประนอม และถ้าตกลงกันไม่ได้ประการใดให้เสนอคณะกรรมการดำเนินการเป็นผู้ตัดสิน

การส่งเสริมอาชีพทางเกษตรกรรม

ข้อ 25 การส่งเสริมอาชีพทางเกษตรกรรม สหกรณ์จะร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งทางภาครัฐบาลและเอกชนเพื่อเผยแพร่วิชาการเกษตรในหมู่สมาชิก โดยวิธีอบรมแนะนำ ดำเนินการทดลองค้นคว้าและปฏิบัติให้เห็นเป็นแบบอย่าง

คณะกรรมการดำเนินการอาจเชิญเจ้าหน้าที่หรือผู้ที่มีความรู้ความชำนาญทางการเกษตร อย่างหนึ่งอย่างใด มาแนะนำชักชวนสมาชิกให้เข้าใจในหลักการ วิธีการดำเนินการและการประกอบ การเกษตรกรรม อันถูกต้องทันสมัย เพื่อให้มีปริมาณและคุณภาพตามที่ต้องการ ในการนี้คณะกรรมการดำเนินการอาจกำหนดหรือชี้ชวนให้สมาชิกปฏิบัติตามการเกษตรกรรมอย่างหนึ่งอย่างใดตามคำแนะนำนั้น ๆ เพื่อความเจริญก้าวหน้าในอาชีพร่วมกันก็ได้ สมาชิกพึงต้องปฏิบัติตามด้วยความพร้อมเพรียงกัน

การจัดให้มีเครื่องทุนแรง และอุปกรณ์การผลิตและการแปรรูป

ข้อ 26 การจัดให้มีเครื่องทุนแรง และอุปกรณ์การผลิตและการแปรรูป สหกรณ์อาจจัดให้มีเครื่องมือทุนแรงและอุปกรณ์การผลิตและการแปรรูป เพื่อใช้ในกิจการของสหกรณ์ และหรือเพื่อให้สมาชิกใช้ร่วมกัน ทั้งกำหนดอัตราค่าเช่า ค่าบริการและอื่น ๆ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในระเบียบของสหกรณ์

- (1) จัดหมู่บ้าน สร้างถนน สร้างบ่อน้ำ ช่อมแซมอาคารต่าง ๆ และอื่น ๆ
- (2) ส่งเสริมสุขภาพอนามัย ส่งเสริมการกีฬา จัดบริเวณบ้านเรือนให้ถูกสุขลักษณะ ดำเนินการจำหน่ายยาตำราหลวงและอื่น ๆ
- (3) ส่งเสริมการศึกษา จัดห้องสมุดในหมู่บ้าน ฉายภาพยนตร์ นำเที่ยวและอื่น ๆ

(4) ส่งเสริมอาชีพเสริมอื่น ๆ เช่น การเลี้ยงสัตว์ การทำสวนผัก การปลูกไม้ประดับ และอุตสาหกรรมในครัวเรือนที่จะนำผลประโยชน์และรายได้มาให้สมาชิก

(5) ดำเนินการประกันราคาผลผลิตผล และอื่น ๆ
การดำเนินการตามข้อนี้หากเป็นการสงเคราะห์โดยการให้เปล่า สหกรณ์อาจใช้ทุนจากการสะสมของสหกรณ์เอง หรืออาจได้จากการบริจาค เงินอุดหนุน ค่าบำรุง และความร่วมมือบริจาคแรงงานจากสมาชิก หรือชาวหมู่บ้านนั้น ๆ เอง ทั้งนี้ อาจกำหนดระเบียบขึ้นตามที่เห็นสมควร

ในกรณีที่เป็นการดำเนินงานแบบธุรกิจ สหกรณ์จะกำหนดระเบียบและวิธีการในการดำเนินงานและเรียกค่าบริการจากสมาชิกโดยได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่

ข้อ 30 การดำเนินการกิจอื่น ๆ ในการดำเนินการตามข้อบังคับนี้และเพื่อจัดการเกี่ยวกับการบริการให้แก่สมาชิกตามวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ สหกรณ์อาจดำเนินการกู้เงินหรือค้ำประกันเงินกู้หรือสินเชื่อของสมาชิก รวมทั้งค้ำประกันการให้เช่าซื้อหรือให้ยืมทรัพย์สินอื่นแก่สมาชิก ขอรับความช่วยเหลือทางวิชาการและเงินหรือทรัพย์สินจากทางราชการ หรือหน่วยงานต่างประเทศ เป็นต้น

การดำเนินงานตามข้อนี้ สหกรณ์จะต้องปรึกษากับหัวหน้านิคมสหกรณ์หรือหน่วยงานของรัฐที่เป็นผู้รับผิดชอบก่อน

การรับฝากเงิน

ข้อ 31 การรับฝากเงิน สหกรณ์อาจรับฝากเงินประเภทออมทรัพย์ หรือประเภทประจำจากสมาชิกหรือสหกรณ์อื่นหรือสมาคม ฅาปนกิจสงเคราะห์ซึ่งมีสมาชิกของสมาคมนั้นไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง เป็นสมาชิกของสหกรณ์ ทั้งนี้ ตามระเบียบของสหกรณ์ที่ได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์

ข้อกำหนดเกี่ยวกับการรับฝาก ดอกเบี้ย การถอนเงินฝากและอื่น ๆ ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในระเบียบของสหกรณ์ที่ได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์

ให้สหกรณ์ดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่
กำหนดในกฎกระทรวง

การให้เงินกู้

ข้อ 32 การให้เงินกู้ สหกรณ์อาจให้เงินกู้ได้แก่

(1) สมาชิกของสหกรณ์

(2) สหกรณ์อื่น

การให้เงินกู้แก่สมาชิคนั้น ให้คณะกรรมการดำเนินการมีอำนาจ
พิจารณาวินิจฉัยให้เงินกู้ได้ตามข้อบังคับนี้และตามระเบียบของสหกรณ์

ข้อกำหนดต่าง ๆ เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การพิจารณาวินิจฉัยให้เงินกู้
ประเภทและจำกัดแห่งเงินกู้ หลักประกันสำหรับเงินกู้ ลำดับแห่งการให้
เงินกู้ การกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ การส่งชำระหนี้เงินกู้ การควบคุม
หลักประกัน การเรียกคืนเงินกู้และอื่น ๆ ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ใน
ระเบียบของสหกรณ์

การให้เงินกู้แก่สหกรณ์อื่นนั้น คณะกรรมการดำเนินการจะ
พิจารณาให้กู้ได้ต่อเมื่อสหกรณ์

มีเงินทุนเหลือจากการให้เงินกู้แก่สมาชิกแล้ว และให้เป็นไปตามระเบียบ
ของสหกรณ์ที่ได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์

สมาชิก หรือสหกรณ์อื่นซึ่งประสงค์จะขอกู้เงินจากสหกรณ์นี้ ต้อง
เสนอคำขอกู้ตามแบบและระเบียบของสหกรณ์ที่กำหนดไว้

ข้อ 33 วัตถุประสงค์แห่งเงินกู้ เงินกู้ซึ่งให้แก่สมาชิกไม่ว่า
ประเภทใด ๆ จะให้ได้แต่เฉพาะเพื่อการประกอบอาชีพและการอัน
จำเป็นหรือมีประโยชน์ตามที่คณะกรรมการดำเนินการเห็นสมควร

ให้คณะกรรมการดำเนินการสอดส่อง และกวดขันการใช้เงินกู้ของ
สมาชิกให้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ให้เงินกู้นั้น

การฝากหรือการลงทุนของสหกรณ์

ข้อ 34 การฝากหรือการลงทุนของสหกรณ์ เงินของ
สหกรณ์นั้นสหกรณ์อาจฝากหรือลงทุนได้ตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์

และตามที่คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติกำหนด โดยให้คำนึงถึงความมั่นคงและประโยชน์สูงสุดที่สหกรณ์หรือสมาชิกจะได้รับ

การกู้ยืมเงินหรือการค้ำประกัน

ข้อ 35 วงเงินการกู้ยืมหรือการค้ำประกัน ให้ที่ประชุมใหญ่กำหนดวงเงินการกู้ยืมหรือการค้ำประกันสำหรับปีหนึ่ง ๆ ไว้ตามที่จำเป็นและสมควรแก่การดำเนินงาน วงเงินซึ่งกำหนดดังว่านี้ ต้องได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์

ข้อ 36 การกู้ยืมเงินหรือการค้ำประกัน สหกรณ์อาจกู้ยืมเงินหรือออกตั๋วสัญญาใช้เงิน หรือโดยวิธีอื่นใดสำหรับใช้เป็นทุนดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ได้ตามที่คณะกรรมการดำเนินการเห็นสมควร ทั้งนี้ จะต้องอยู่ภายในวงเงินการกู้ยืมหรือการค้ำประกันประจำปีตามข้อ 35

การเงินและการบัญชีของสหกรณ์

ข้อ 37 การลงลายมือชื่อแทนสหกรณ์ การลงลายมือชื่อเพื่อให้มีผลผูกพันสหกรณ์ในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก เว้นแต่จะกำหนดไว้เป็นพิเศษตามข้อบังคับนี้ ให้ปฏิบัติดังนี้

(1) หนังสือกู้ยืมซึ่งสหกรณ์เป็นผู้กู้ยืม ตลอดจนการเบิกหรือรับเงินกู้ การจำนอง ซึ่งสหกรณ์เป็นผู้จำนอง การถอนเงินฝากของสหกรณ์ และในนิติกรรมอื่น ๆ จะต้องลงลายมือชื่อของประธานกรรมการ หรือรองประธานกรรมการ หรือเลขานุการ หรือเหรัญญิก หรือกรรมการผู้ที่คณะกรรมการดำเนินการมอบหมายกับผู้จัดการ รวมเป็นสองคน

(2) การรับฝากเงิน ใบบริเงิน และเอกสารทั้งปวง นอกจากที่กล่าวไว้ใน (1) ข้างบนนี้จะต้องลงลายมือชื่อของผู้จัดการ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

อนึ่ง ในหนังสือกู้ยืมซึ่งสหกรณ์เป็นผู้กู้ยืม ใบรับเงิน
ตัวสัญญาใช้เงินของสหกรณ์นั้น ต้องประทับตราของสหกรณ์ (ถ้ามี) เป็น
สำคัญด้วย

ข้อ 38 การเงินของสหกรณ์ คณะกรรมการดำเนินการต้อง
ดำเนินการในทางอันสมควรเพื่อให้การเงินของสหกรณ์เป็นไปโดย
เรียบร้อยและเกิดประโยชน์แก่สหกรณ์ ซึ่งรวมทั้งในข้อต่อไปนี้

(1) การรับจ่ายและเก็บรักษาเงินของสหกรณ์ให้เป็นไปตาม
ที่กำหนดไว้ในระเบียบของสหกรณ์

(2) การรับจ่ายเงินของสหกรณ์ต้องกระทำที่สำนักงานของ
สหกรณ์เท่านั้น เว้นแต่มีกรณีอันจำเป็นที่ไม่อาจปฏิบัติได้ ให้คณะ
กรรมการดำเนินการพิจารณากำหนดวิธีปฏิบัติได้ตามสมควร

ข้อ 39 การบัญชีของสหกรณ์ ให้สหกรณ์จัดให้มีการทำ
บัญชีตามแบบและรายการที่

นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด และเก็บรักษาบัญชีและเอกสารประกอบการ
ลงบัญชีไว้ที่สำนักงาน

ของสหกรณ์ภายในระยะเวลาที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด

ให้บันทึกรายการในบัญชีเกี่ยวกับกระแสเงินสดของสหกรณ์ในวัน
ที่เกิดเหตุนั้น สำหรับเหตุอื่นที่ไม่เกี่ยวกับกระแสเงินสด ให้บันทึกรายการ
ในสมุดบัญชีภายในสามวัน นับแต่วันที่มีเหตุอันจะต้องบันทึกการรายการนั้น
และการลงบัญชีต้องมีเอกสารประกอบการลงบัญชีที่สมบูรณ์โดย
ครบถ้วน

ให้สหกรณ์จัดทำงบการเงินประจำปีทุกรอบปีทางบัญชีของ
สหกรณ์ ซึ่งต้องมีรายการแสดงสินทรัพย์ หนี้สิน และทุนของสหกรณ์ กับ
ทั้งบัญชีกำไรขาดทุนตามแบบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด

วันสิ้นปีทางบัญชีของสหกรณ์ให้สิ้นสุด ณ วันที่.....
.....⁷ของทุกปี

ข้อ 40 การเสนองบการเงินประจำปีต่อที่ประชุมใหญ่ คณะ
กรรมการดำเนินการต้องนำเสนองบการเงินประจำปีซึ่งผู้สอบบัญชีได้

⁷ ระบุวันที่ให้ชัดเจน เช่น วันที่ 31 ธันวาคม เป็นต้น

ตรวจสอบแล้วเพื่ออนุมัติในที่ประชุมใหญ่ ภายในหนึ่งร้อย
ห้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีทางบัญชี

คณะกรรมการดำเนินการต้องจัดทำรายงานประจำปีแสดงผลการ
ดำเนินงานของสหกรณ์

เสนอต่อที่ประชุมใหญ่ในคราวที่เสนองบการเงินประจำปี และส่งสำเนา
รายงานประจำปีกับงบการเงินประจำปีไปยังนายทะเบียนสหกรณ์ภายใน
สามสิบวันนับแต่วันที่มีการประชุมใหญ่

อนึ่ง สหกรณ์ต้องเก็บรักษารายงานประจำปีแสดงผลการดำเนินงาน
งบการเงินประจำปี พร้อมทั้งข้อบังคับ ระเบียบ และกฎหมายว่าด้วย
สหกรณ์ไว้ ณ สำนักงานของสหกรณ์เพื่อให้สมาชิก

ขอตรวจดูได้โดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม

ข้อ 22 ทะเบียนและเอกสารของสหกรณ์⁸ สหกรณ์ต้องจัด
ทำทะเบียนสมาชิก ทะเบียนหุ้นและจัดทำสมุดรายงานการประชุมใหญ่
การประชุมคณะกรรมการดำเนินการ การประชุมคณะกรรมการอื่น ตลอดจน
จนทะเบียนอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการดำเนินการเห็นสมควรให้มีขึ้น

ทะเบียนสมาชิกรวมถึงสมาชิกสมทบ (ถ้ามี) ซึ่งอย่างน้อยต้องมี
รายการ ชื่อสหกรณ์ ประเภท ที่ตั้งสำนักงานของสหกรณ์ ชื่อ-นามสกุล
ประเภทสมาชิก วัน เดือน ปีเกิด สัญชาติของสมาชิก

เลขทะเบียนสมาชิก เลขประจำตัวประชาชน วันที่เข้าเป็นสมาชิก วันที่
ขาดจากสมาชิกภาพ ที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน เพศ สถานภาพสมรส อาชีพ
ที่ทำงาน หมายเลขโทรศัพท์ สถานที่สะดวกในการติดต่อ หมายเลข
โทรศัพท์ ลายมือชื่อของสมาชิก

ทะเบียนหุ้นซึ่งอย่างน้อยต้องมีรายการ ชื่อสหกรณ์ ประเภท ที่ตั้ง
สำนักงาน ปีทางบัญชีของสหกรณ์ ชื่อ-นามสกุลของสมาชิกซึ่งถือหุ้น
มูลค่าหุ้น จำนวนหุ้น เงินค่าหุ้นที่ชำระแล้ว เลขทะเบียนสมาชิก

⁸ ตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการจัดทำทะเบียนสมาชิกและทะเบียนหุ้นของสหกรณ์
พ.ศ. 2564

เลขประจำตัวประชาชน วันที่เข้าเป็นสมาชิก วันที่ขาดจากการเป็นสมาชิก และวันที่ถือหุ้น

สหกรณ์ต้องเก็บรักษาทะเบียนสมาชิกทะเบียนหุ้น พร้อมทั้งเอกสารหลักฐานแสดงตัวตนของสมาชิกซึ่งเป็นหลักฐานที่ทางราชการออกให้ ไว้ที่สำนักงานของสหกรณ์

สหกรณ์ต้องส่งสำเนาทะเบียนสมาชิก และทะเบียนหุ้นต่อนายทะเบียนสหกรณ์ตามแบบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนดภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่จดทะเบียน

สหกรณ์ต้องรายงานการเปลี่ยนแปลงรายการในทะเบียนสมาชิก และทะเบียนหุ้นต่อนายทะเบียนสหกรณ์ ตามแบบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนดภายในสามสิบวันนับแต่วันสิ้นปีทางบัญชีของสหกรณ์

สมาชิกอาจขอตรวจดูเอกสารดังกล่าวในวรรคแรกได้ ณ สำนักงานของสหกรณ์ในระหว่างเวลาทำงาน แต่จะดูบัญชีหรือทะเบียนเกี่ยวกับเงินค่าหุ้น เงินฝาก หรือเงินกู้ของสมาชิกรายอื่นไม่ได้ นอกจากจะได้รับความยินยอมเป็นหนังสือของสมาชิคนั้น และได้รับอนุญาตจากผู้จัดการก่อน

การตรวจสอบบัญชีและการกำกับดูแลสหกรณ์

ข้อ 42 การตรวจสอบบัญชี บัญชีของสหกรณ์นั้นต้องได้รับการตรวจสอบอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่รับรองทั่วไปและตามระเบียบที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำหนด โดยผู้สอบบัญชีซึ่งกรมตรวจบัญชีสหกรณ์แต่งตั้ง

ข้อ 43 การกำกับดูแลสหกรณ์ คณะกรรมการดำเนินการ คณะกรรมการอื่น คณะอนุกรรมการ ผู้ตรวจสอบกิจการ ผู้จัดการ เจ้าหน้าที่ สมาชิกสหกรณ์ หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์ ซึ่งได้รับคำสั่งจากนายทะเบียนสหกรณ์ รองนายทะเบียนสหกรณ์ ผู้ตรวจการสหกรณ์ ผู้สอบบัญชี หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์มอบหมาย

ให้ชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับกิจการของสหกรณ์หรือให้ส่งเอกสารเกี่ยวกับการดำเนินงานหรือรายงานการประชุม หรือเข้ามาตรวจสอบในสำนักงานของสหกรณ์ระหว่างเวลาทำงานของสหกรณ์

ให้ผู้ซึ่งเกี่ยวข้องตามความในวรรคแรกปฏิบัติตามคำสั่งและอำนวยความสะดวก ให้ความช่วยเหลือ รวมทั้งให้คำชี้แจงตามสมควร

ข้อ 44 การส่งรายการหรือรายงาน สหกรณ์ต้องส่งรายการหรือรายงานเกี่ยวกับกิจการของสหกรณ์ต่อหน่วยงานที่กำกับดูแลตามแบบ รายการและระยะเวลาที่หน่วยงานนั้น หรือตามที่กฎหมายกำหนดไว้

กำไรสุทธิประจำปี

ข้อ 45 การจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี เมื่อสิ้นปีทางบัญชีและได้ปิดบัญชีตามมาตรฐาน

การสอบบัญชีที่รับรองทั่วไปและระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์แล้ว ปรากฏว่าสหกรณ์มีกำไรสุทธิประจำปี ให้จัดสรรเป็นทุนสำรองไม่น้อยกว่าร้อยละสิบของกำไรสุทธิ และเป็นค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง

กำไรสุทธิประจำปีที่เหลือจากการจัดสรรตามความในวรรคก่อนนั้น ที่ประชุมใหญ่อาจจัดสรรได้ดังต่อไปนี้

(1) เป็นเงินปันผลตามหุ้นที่ชำระแล้วให้แก่สมาชิก แต่ต้องไม่เกินอัตราที่กำหนด

ในกฎกระทรวง โดยคิดให้ตามส่วนแห่งระยะเวลา อนึ่ง ถ้าสหกรณ์ถอนทุนรักษาระดับอัตราเงินปันผลตาม (4) ออกจ่ายเป็นเงินปันผลสำหรับปีใดด้วย จำนวนเงินปันผลทั้งสิ้นที่จ่ายสำหรับปีนั้นก็จะต้องไม่เกินอัตราดังกล่าวมาแล้ว

(2) เป็นเงินเฉลี่ยคืนให้แก่สมาชิกตามส่วนธุรกิจที่สมาชิกได้ทำไว้กับสหกรณ์ในระหว่างปี เว้นแต่สมาชิกที่ผิดนัดการชำระหนี้สหกรณ์ มิให้ได้รับเงินเฉลี่ยคืนสำหรับงวดที่ผิดนัดนั้น

(3) เป็นเงินโบนัสแก่กรรมการและเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ไม่เกินร้อยละสิบของกำไรสุทธิ

(4) เป็นทุนรักษาระดับอัตราเงินปันผล ไม่เกินร้อยละสองแห่งทุนเรือนหุ้นของสหกรณ์ตามที่มีอยู่ในวันสิ้นปีนั้น ทั้งนี้ ทุนรักษาระดับอัตราเงินปันผลนี้จะถอนได้โดยมติแห่งที่ประชุมใหญ่ เพื่อจ่ายเป็นเงินปันผลตามหุ้นตาม (1) และห้ามจ่ายทุนนี้หากสหกรณ์ขาดทุนอันเกิดจากเหตุทุจริต

(5) เป็นทุนสวัสดิการและการสงเคราะห์ตามสมควร แก่สมาชิกและครอบครัว ไม่เกินร้อยละสิบของกำไรสุทธิ

(6) เป็นทุนการศึกษาอบรมทางสหกรณ์ ไม่เกินร้อยละสิบของกำไรสุทธิ

(7) เป็นทุนสาธารณประโยชน์ ไม่เกินร้อยละสิบของกำไรสุทธิ

(8) เป็นทุนพัฒนากิจการสหกรณ์ ไม่เกินร้อยละสิบของกำไรสุทธิ

(9) กำไรสุทธิส่วนที่เหลือ (ถ้ามี) ให้จัดสรรเป็นทุนสำรองทั้งสิ้น

การใช้จ่ายทุน⁹ตามวรรคก่อน ให้เป็นไปตามระเบียบของสหกรณ์และให้กำหนดระเบียบสำหรับแต่ละทุนเป็นการเฉพาะ

ทุนสำรอง

ข้อ 46 ที่มาแห่งทุนสำรอง นอกจากจัดสรรจากกำไรสุทธิตามข้อ 45 แล้ว บรรดาเงินอุดหนุนหรือทรัพย์สินที่มีผู้ยกให้แก่สหกรณ์ ถ้าผู้ยกให้มีได้กำหนดว่าให้ใช้เพื่อการใด ให้นำเงินอุดหนุนหรือทรัพย์สินนั้นสมทบเป็นทุนสำรองของสหกรณ์

จำนวนเงินซึ่งสหกรณ์พึงจ่ายแก่บุคคลใดก็ตาม ถ้าไม่มีการเรียกร้องจนพ้นกำหนดอายุความ ก็ให้สมทบจำนวนเงินนั้นเป็นทุนสำรอง

กำไรสุทธิประจำปีของสหกรณ์ซึ่งคณะกรรมการดำเนินการเสนอแนะให้ที่ประชุมใหญ่จัดสรรตามข้อ 45 หากที่ประชุมใหญ่พิจารณาแล้ว

⁹ ปรับปรุงข้อความ “ทุน” ให้สอดคล้องกับชื่อทุนข้อ (4) - (8) แต่เจตนารมณ์ก็ยังคงเป็นทุนสะสมตามมาตรา 60

เห็นว่ารายการใดไม่สมควรจัดสรรหรือตัดจำนวนให้น้อยลงก็ดี หรือ
ปรากฏว่าจำนวนที่จัดสรรไปแล้วไม่ถูกต้องหรือขัดต่อกฎหมาย ยอดเงิน
จำนวนดังกล่าวให้สมทบเป็นทุนสำรองทั้งสิ้น

ข้อ 47 สภาพแห่งทุนสำรอง ทุนสำรองย่อมเป็นของสหกรณ์
โดยส่วนรวม สมาชิกจะแบ่งปันกันไม่ได้หรือจะเรียกร้องแม้ส่วนใดส่วน
หนึ่งก็ไม่ได้

ทุนสำรองนี้จะถอนจากบัญชีได้เพื่อชดเชยการขาดทุนอันหาก
บังเกิดขึ้น หรือเพื่อจัดสรรเข้าบัญชีทุนสำรองให้แก่สหกรณ์ใหม่ที่ได้
จดทะเบียนแบ่งแยกจากสหกรณ์เดิม

หมวด 5

สมาชิก

ข้อ 48 สมาชิก สมาชิกสหกรณ์นี้คือ

(1) ผู้ที่มีชื่อและลงลายมือชื่อในบัญชีรายชื่อผู้ซึ่งจะเป็น
สมาชิกของสหกรณ์ ได้ชำระค่าธรรมเนียมแรกเข้าและค่าหุ้นตามจำนวน
ที่จะถือครบถ้วนแล้ว

(2) ผู้ที่ได้รับเลือกเข้าเป็นสมาชิกตามข้อบังคับที่ได้ลง
ลายมือชื่อในทะเบียนสมาชิก
ได้ชำระค่าธรรมเนียมแรกเข้าและค่าหุ้นตามจำนวนที่จะถือครบถ้วนแล้ว

(3) ผู้ที่ลาออกจากการเป็นสมาชิกแล้ว สหกรณ์จะรับเข้า
เป็นสมาชิกใหม่ได้อีกเพียง.....(ตัวอักษร) ครั้ง โดยต้องลาออก
ครบ.....(ตัวอักษร) ปี และต้องเสียค่าธรรมเนียม คนละ.....(ตัว
อักษร) บาท

ค่าธรรมเนียมนี้เป็นรายได้ของสหกรณ์จะเรียกคืนไม่ได้

ข้อ 49 คุณสมบัติของสมาชิก สมาชิกต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

- (1) เป็นบุคคลธรรมดา สัญชาติไทย และบรรลุนิติภาวะ
- (2) เป็นผู้มีอาชีพหลักทางเกษตรกรรมและมีกิจการร่วมกันตามวัตถุประสงค์ของสหกรณ์
- (3) ¹⁰ตั้งบ้านเรือนและประกอบอาชีพเกษตรกรรมอยู่ในอำเภอ.....
จังหวัด.....
- (4) เป็นผู้ซื่อสัตย์สุจริตและมีความประพฤติดี
- (5) ขยันขันแข็งในการประกอบอาชีพและรู้จักประหยัดทรัพย์
- (6) ไม่เป็นบุคคลล้มละลายหรือเป็นผู้มีหนี้สินล้นพ้นตัว
- (7) มีร่างกายสมบูรณ์ ไม่เป็นคนไร้ความสามารถ หรือเสมือนไร้ความสามารถ
- (8) ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง หรือมีแต่เพียงเล็กน้อยไม่พอแก่การครองชีพ
- (9) ไม่เป็นสมาชิกของสหกรณ์อื่นซึ่งเป็นสหกรณ์ประเภทเดียวกัน
- (10) ไม่เป็นผู้เคยถูกให้ออกจากสหกรณ์ใด ๆ เว้นแต่เมื่อพ้นกำหนดห้าปีแล้ว
- (11) เป็นผู้เห็นชอบในวัตถุประสงค์ของสหกรณ์นี้
- (12) ไม่เป็นสมาชิกสหกรณ์นิคมอื่น

ข้อ 50 การเข้าเป็นสมาชิก ผู้สมัครเป็นสมาชิกตามข้อบังคับต้องยื่นใบสมัครพร้อมลงลายมือชื่อถึงสหกรณ์ตามแบบที่กำหนดไว้ โดยต้องมีมติของกลุ่มสมาชิก (ถ้ามี) รับรอง

เมื่อคณะกรรมการดำเนินการได้ตรวจสอบคุณสมบัติแล้วเป็นที่พอใจว่าผู้สมัครมีคุณสมบัติถูกต้องตามที่กำหนดไว้ในข้อ 49 ทั้งเห็น

¹⁰ กำหนดให้สอดคล้องกับท้องที่ดำเนินงาน

เป็นการสมควรรับเข้าเป็นสมาชิกได้ ก็ให้แจ้งผู้สมัครชำระค่าธรรมเนียมแรกเข้า และชำระค่าหุ้นตามจำนวนที่จะถือให้ครบถ้วน แล้วเสนอเรื่อง การรับสมาชิกเข้าใหม่ให้ที่ประชุมใหญ่คราวถัดไปทราบ

ถ้าคณะกรรมการดำเนินการไม่ยอมรับผู้สมัครเข้าเป็นสมาชิกด้วย เหตุใด ๆ เมื่อผู้สมัครร้องขอ ก็ให้คณะกรรมการดำเนินการนำเรื่องเสนอที่ประชุมใหญ่เพื่อวินิจฉัยชี้ขาด มติแห่งที่ประชุมใหญ่ให้รับเข้าเป็นสมาชิก ในกรณีดังว่านี้ ให้ถือเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของสมาชิก ¹¹หรือผู้ แทนสมาชิกซึ่งมาประชุม

ข้อ 51 ค่าธรรมเนียมแรกเข้า ผู้เข้าเป็นสมาชิกจะต้องชำระ ค่าธรรมเนียมแรกเข้าให้แก่สหกรณ์คนละ ..... บาท ค่าธรรมเนียมแรกเข้านี้ให้ถือเป็นรายได้ของสหกรณ์จะเรียกคืนไม่ได้

ข้อ 52 สิทธิหน้าที่ในฐานะสมาชิก ผู้เข้าเป็นสมาชิกต้องลง ลายมือชื่อของตนในทะเบียนสมาชิกกับชำระค่าธรรมเนียมแรกเข้าและ ค่าหุ้นตามจำนวนที่จะถือให้ครบถ้วน เมื่อได้ปฏิบัติดังนี้แล้วจึงถือว่าได้ สิทธิในฐานะสมาชิก

(ก) สิทธิของสมาชิก มีดังนี้

(1) เข้าประชุมใหญ่ เพื่อเสนอความคิดเห็นหรือ ออกเสียงลงคะแนน

(2) เข้าชื่อเรียกประชุมใหญ่วิสามัญ

(3) เสนอหรือได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการดำเนินการ หรือผู้ตรวจสอบกิจการ

(4) ได้รับบริการทางธุรกิจและทางวิชาการจาก สหกรณ์

(5) สิทธิอื่น ๆ ที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของสหกรณ์

(ข) หน้าที่ของสมาชิก มีดังนี้

(1) ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ มติ และ คำสั่งของสหกรณ์

(2) เข้าประชุมทุกครั้งที่สหกรณ์นัดหมาย

¹¹ สหกรณ์ใดไม่ประสงค์ประชุมใหญ่โดยผู้แทนสมาชิกให้เอาออก

- (3) ส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสหกรณ์ เพื่อให้สหกรณ์เป็นองค์กรที่เข้มแข็ง
- (4) สอดส่องดูแลกิจการของสหกรณ์
- (5) ร่วมมือกับคณะกรรมการดำเนินการเพื่อพัฒนาสหกรณ์ให้เจริญรุ่งเรืองและมั่นคง

ข้อ 53 การเปลี่ยนแปลงชื่อ ชื่อสกุล คำนานหน้าชื่อ สัญชาติ และที่อยู่ สมาชิกคนใดเปลี่ยนแปลงชื่อ ชื่อสกุล คำนานหน้าชื่อ สัญชาติและที่อยู่ ต้องแจ้งให้สหกรณ์ทราบภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่มีการเปลี่ยนแปลง

การตั้งผู้รับโอนประโยชน์

ข้อ 54 การตั้งผู้รับโอนประโยชน์ สมาชิกอาจทำหนังสือตั้งบุคคลหนึ่งหรือหลายคนเป็นผู้รับโอนประโยชน์ในเงินค่าหุ้น เงินฝาก หรือเงินอื่นใดจากสหกรณ์เมื่อตนถึงแก่ความตาย โดยมอบไว้แก่สหกรณ์เป็นหลักฐาน หนังสือตั้งผู้รับโอนประโยชน์ดังว่านี้ให้ทำตามแบบที่สหกรณ์กำหนด

ถ้าสมาชิกประสงค์จะเพิกถอน หรือเปลี่ยนแปลงการตั้งผู้รับโอนประโยชน์ที่ได้ทำไว้แล้วก็ต้องทำเป็นหนังสือตามแบบในวรรคก่อนมอบให้สหกรณ์ถือไว้

เมื่อสมาชิกตาย ให้สหกรณ์แจ้งให้ผู้รับโอนประโยชน์ตามความในวรรคก่อนทราบ สหกรณ์จะจ่ายค่าหุ้น เงินฝาก หรือเงินอื่นใดที่สมาชิคนั้นมีอยู่ในสหกรณ์คืนให้แก่ผู้รับโอนประโยชน์ที่ได้ตั้งไว้ หรือถ้ามิได้ตั้งไว้ ก็คืนให้แก่บุคคลที่ได้นำหลักฐานมาแสดงให้เป็นที่พอใจของคณะกรรมการดำเนินการว่าเป็นทายาทของผู้มีสิทธิได้รับเงินจำนวนดังกล่าว นั้น ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในข้อ 59 และข้อ 60

ให้ผู้รับโอนประโยชน์ตามความในวรรคแรก ยื่นคำขอรับเงินผลประโยชน์ต่อสหกรณ์ภายในกำหนดหนึ่งปี นับแต่วันที่สมาชิกตายหรือได้รับแจ้งจากสหกรณ์ โดยให้แนบสำเนาบรรณบัตรที่ทางราชการออกให้แสดงว่าสมาชิคนั้น ๆ ได้ถึงแก่ความตายไปประกอบการพิจารณาด้วย เมื่อคณะกรรมการดำเนินการได้พิจารณาและอนุมัติแล้ว สหกรณ์จะจ่าย

เงินผลประโยชน์ดังกล่าวภายในสี่สิบห้าวัน¹² ในกรณีผู้มีสิทธิ
รับเงินผลประโยชน์ไม่ยื่นคำขอรับเงินผลประโยชน์ หรือผู้ที่มีชื่อเป็นผู้รับ
โอนประโยชน์ที่สมาชิกได้จัดทำให้สหกรณ์ถือว่าไม่มีตัวอยู่ก็ดี เมื่อพ้น
กำหนดอายุความฟ้องคดี ให้สหกรณ์โอนจำนวนเงินดังกล่าวไปสมทบ
เป็นทุนสำรองของสหกรณ์ทั้งสิ้น

การขาดจากสมาชิกภาพ

ข้อ 55 การขาดจากสมาชิกภาพ สมาชิกยอมขาดจาก
สมาชิกภาพเพราะเหตุใด ๆ ดังต่อไปนี้

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- (3) ย้ายไปอยู่นอกท้องที่ดำเนินงานของสหกรณ์ หรือ
ดำเนินงานเกษตรกรรมส่วนใหญ่ นอกท้องที่ดำเนินงานของสหกรณ์
- (4) ต้องคำพิพากษาให้ล้มละลาย
- (5) ขาดคุณสมบัติของสมาชิกตามข้อ 49
- (6) ถูกให้ออกจากสหกรณ์

ข้อ 56 การลาออกจากสหกรณ์ สมาชิกผู้ไม่มีหนี้สินกับ
สหกรณ์ในฐานะผู้กู้หรือผู้ค้ำประกันเงินกู้ หรือหนี้สินอื่นที่ผูกพันจะต้อง
ชำระต่อสหกรณ์ อาจขอลาออกจากสหกรณ์ได้โดยแสดงความจำนงเป็น
หนังสือต่อคณะกรรมการดำเนินการ และเมื่อคณะกรรมการดำเนินการได้
สอบสวนพิจารณาเห็นว่าเป็นการชอบด้วยข้อบังคับและอนุญาตแล้ว จึง
ให้ถือว่าออกจากสหกรณ์ได้

คณะกรรมการดำเนินการอาจมอบหมายให้ประธานกรรมการ หรือ
รองประธานกรรมการ หรือกรรมการดำเนินการสอบสวนพิจารณา หาก
เห็นว่าเป็นการชอบด้วยข้อบังคับ ก็ให้ถือว่าออกจากสหกรณ์ตามความใน
วรรคก่อนได้ แล้วให้เสนอคณะกรรมการดำเนินการในการประชุมคราวถัด
ไปทราบด้วย

¹² สามารถปรับเปลี่ยนจำนวนวันได้ตามความเหมาะสม แต่ไม่ควรเกิน 45 วัน

ข้อ 57 การให้ออกจากสหกรณ์ สมาชิกอาจถูกให้ออกจากสหกรณ์เพราะเหตุอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

- (1) มีกรณีใด ๆ ซึ่งสหกรณ์ต้องเรียกคืนเงินกู้
- (2) ผิดนัดชำระหนี้หรือไม่ชำระเงินค่าช่วยทุนรัฐบาล ค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ค่าบำรุงสหกรณ์ ค่าเช่า ค่าเช่าซื้อ ค่าที่ดิน ค่าปรับปรุงบำรุงที่ดิน ค่าบริการ หรือเงินอื่นใดที่สหกรณ์กำหนดให้เสร็จสิ้นภายในระยะเวลาที่กำหนด
- (3) ไม่ใช้วิธีปฏิบัติในการประกอบเกษตรกรรมและบำรุงรักษาที่ดิน ซึ่งตนได้รับจัดสรรให้ครอบครองประกอบอาชีพตามที่ที่ประชุมใหญ่หรือที่ประชุมกลุ่มกำหนด หรือทอดทิ้งไม่ตั้งใจทำการเกษตรกรรมตามฤดูกาลโดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือทำลายสภาพดิน หรือนำที่ดินที่ครอบครองไปให้บุคคลอื่นทำประโยชน์ทั้งหมดหรือบางส่วน
- (4) ไม่อพยพบ้านเรือนเข้าไปอยู่ในที่ดินที่ตนครอบครองตามที่คณะกรรมการดำเนินการกำหนด หรือผิดสัญญา หรือไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับเกี่ยวกับการครอบครองที่ดิน
- (5) ไม่ช่วยเหลือการงานอันเป็นประโยชน์ส่วนรวมของสหกรณ์
- (6) มีกรณีใด ๆ ที่สหกรณ์ต้องเรียกคืนเงินกู้ หรือสินเชื่่อื่น ๆ
- (7) ขายผลิตผลหรือทรัพย์สินอย่างอื่นที่เสนอเป็นหลักประกันเงินกู้โดยไม่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการดำเนินการ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการดำเนินการ
- (8) จงใจหลีกเลี่ยงหรือฝ่าฝืนมติข้อตกลงในการครอบครองและการบำรุงปรับปรุงที่ดิน เพื่อประโยชน์ร่วมกันตามมติที่ประชุมใหญ่หรือที่ประชุมกลุ่ม
- (9) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ความผิดลหุโทษหรือความผิดที่มีกำหนดโทษชั้นลหุโทษ หรือความผิดอันได้กระทำโดยประมาท

(10)จงใจฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ
มติ และคำสั่งของสหกรณ์หรือประพฤติดังใด ๆ อันเป็นเหตุให้เห็นว่าไม่
ซื่อสัตย์สุจริต แสดงตนเป็นปฏิปักษ์หรือทำให้เสื่อมเสีย
ต่อสหกรณ์ไม่ว่าโดยประการใด ๆ

เมื่อคณะกรรมการดำเนินการได้สอบสวนพิจารณาปรากฏว่า
สมาชิกมีเหตุใด ๆ ดังกล่าวข้างต้นและได้ลงมติให้สมาชิกออกโดย
คะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการดำเนินการที่มีอยู่
ทั้งหมดในขณะนั้นแล้ว ก็เป็นอันถือว่าสมาชิกนั้นถูกให้ออกจากสหกรณ์

¹³สมาชิกที่ถูกให้ออกจากสหกรณ์มีสิทธิยื่นอุทธรณ์ต่อที่
ประชุมใหญ่ โดยให้ยื่นอุทธรณ์ต่อผู้ตรวจสอบกิจการหรือคณะผู้ตรวจ
สอบกิจการภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งให้ออกจากสหกรณ์ คำ
วินิจฉัยของที่ประชุมใหญ่ให้เป็นที่สุด

ข้อ 58 การถอนชื่อสมาชิกออกจากทะเบียนสมาชิก ใน
กรณีที่สมาชิกออกจากสหกรณ์ไม่ว่าเพราะเหตุใด ๆ หรือมีคำวินิจฉัยของ
ที่ประชุมใหญ่เป็นที่สุดให้ออกจากสมาชิก ให้คณะกรรมการดำเนินการ
ถอนชื่อสมาชิกออกจากทะเบียนสมาชิก

อนึ่ง ให้สหกรณ์แจ้งเรื่องสมาชิกออกให้ประธานกลุ่ม (ถ้ามี) ซึ่ง
เกี่ยวข้องเสนอที่ประชุมกลุ่มทราบโดยเร็ว

**ข้อ 59 การจ่ายเงินจำนวนเงินของสมาชิกที่ขาดจาก
สมาชิกภาพ** ในกรณีที่สมาชิกขาดจากสมาชิกภาพเพราะเหตุตามข้อ
55 (1) (2) (3) นั้น สหกรณ์จะจ่ายเงินค่าหุ้นที่สมาชิกมีอยู่ในสหกรณ์
คืนให้ก่อนค่าหุ้นของสมาชิกซึ่งออกเพราะเหตุอื่น พร้อมด้วยเงินปันผล
และเงินเฉลี่ยคืนค้างจ่ายบรรดาที่สมาชิกนั้นมีอยู่ในสหกรณ์คืนให้แก่ผู้มี
สิทธิได้รับ โดยเฉพาะค่าหุ้นนั้นผู้มีสิทธิได้รับจะเรียกให้สหกรณ์
จ่ายเงินคืนทันทีโดยไม่มีเงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืนสำหรับปีที่ยอดนั้น หรือ
จะเรียกให้จ่ายเงินภายหลังวันสิ้นปีทางบัญชีที่ออก โดยได้รับเป็น

¹³ ตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยขั้นตอน วิธีการดำเนินการถอดถอนคณะกรรมการ
ดำเนินการสหกรณ์ และการยื่นอุทธรณ์ของ

สมาชิก กรณีคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์มีมติให้พ้นจกสมาชิกภาพ พ.ศ.2564

เงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืนสำหรับปีที่ยากนั้นด้วยในเมื่อที่ประชุมใหญ่มีมติให้จัดสรรกำไรสุทธิประจำปีนั้นแล้วก็ได้แต่จะเลือก ส่วนเงินรับฝากและดอกเบี้ยนั้นสหกรณ์จะจ่ายคืนให้ตามระเบียบของสหกรณ์

ถ้าในปีใดจำนวนค่าหุ้นที่ถอนคืนเนื่องจากสมาชิกขาดจากสมาชิกภาพจะเกินร้อยละสิบ

แห่งทุนเรือนหุ้นของสหกรณ์ตามที่มีอยู่ในวันต้นปีนั้น คณะกรรมการดำเนินการมีอำนาจให้รอการจ่ายคืน

ค่าหุ้นของสมาชิกที่ขาดจากสมาชิกภาพรายต่อไปในปีนั้นไว้จนถึงปีทางบัญชีใหม่

ในกรณีที่สมาชิกขาดสมาชิกภาพเพราะเหตุตามข้อ 55 (5) (6) นั้น สหกรณ์จะจ่ายค่าหุ้น เงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืนกับดอกเบี้ยค้างจ่ายบรรดาที่สมาชิคนั้น มีอยู่ในสหกรณ์คืนให้ภายในเวลาอันสมควร โดยไม่มีเงินปันผลหรือเงินเฉลี่ยคืนตั้งแต่ปีที่ยากจากสหกรณ์ หรือหากสมาชิกขอให้จ่ายค่าหุ้นภายหลัง

วันสิ้นปีทางบัญชี โดยขอรับเงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืนในปีนั้นภายหลังที่ที่ประชุมใหญ่ได้พิจารณาจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีก็ได้ ส่วนเงินรับฝากและดอกเบี้ยนั้นสหกรณ์จะจ่ายให้ตามระเบียบของสหกรณ์ เว้นแต่สมาชิกที่ขาดจากสมาชิกภาพเพราะเหตุต้องคำพิพากษาให้ล้มละลาย สหกรณ์จะจ่ายค่าหุ้นเงินรับฝาก เงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืนกับดอกเบี้ยค้างจ่ายบรรดาที่สมาชิคนั้นมีอยู่ในสหกรณ์คืนให้ตามกฎหมายล้มละลาย

ในกรณีที่สหกรณ์ขาดทุนสะสมหรือมีแนวโน้มจะขาดทุนสะสม ให้ชะลอการจ่ายคืนค่าหุ้นแก่สมาชิกที่พ้นจากสมาชิกภาพในระหว่างปีจนกว่าจะปิดบัญชีประจำปี และให้คำนวณเงินค่าหุ้นจ่ายคืนต่อหุ้นที่จะจ่ายคืนแก่สมาชิกโดยนำทุนเรือนหุ้นทั้งหมดหักด้วยขาดทุนสะสมคงเหลือและหนี้สินทั้งสิ้นแล้วนำมาเฉลี่ยโดยใช้จำนวนหุ้นทั้งสิ้นเป็นฐานในการคำนวณ

เมื่อสหกรณ์มีการคำนวณมูลค่าเงินค่าหุ้นจ่ายคืนต่อหุ้นแล้ว ในปีต่อ ๆ ไป สหกรณ์ต้องคำนวณมูลค่าเงินค่าหุ้นจ่ายคืนต่อหุ้นให้เป็นปัจจุบันทุกปี และมูลค่าดังกล่าวจะต้องไม่สูงกว่ามูลค่าต่อหุ้นที่กำหนดไว้ในข้อ 5 จนกว่าสหกรณ์ไม่มียอดขาดทุนสะสม

ข้อ 60 การหักจำนวนเงินซึ่งสมาชิกต้องรับผิดชอบสหกรณ์
ในการจ่ายเงินจำนวนเงิน
ของสมาชิกตามข้อ 59 นั้น ให้สหกรณ์หักจำนวนเงินซึ่งสมาชิกต้องรับผิดชอบสหกรณ์ออกก่อน

ความรับผิดชอบหนี้สินของสหกรณ์

ข้อ 61 ความรับผิดชอบของสมาชิก สมาชิกมีความรับผิดชอบหนี้สินของสหกรณ์จำกัดเพียงไม่เกินจำนวนเงินค่าหุ้นที่ยังส่งใช้ไม่ครบมูลค่าหุ้นที่ตนถือ

กลุ่มสมาชิก

ข้อ 62 กลุ่มสมาชิก สมาชิกทุกคนต้องเข้าสังกัดกลุ่มสมาชิกใดกลุ่มสมาชิกหนึ่งซึ่งตั้งขึ้นโดยรวบรวมสมาชิกผู้ซึ่งตั้งบ้านเรือนอยู่ใกล้เคียงกัน หรือมีผลประโยชน์เกี่ยวข้องในการใช้ที่ดินของตน หรือมีลักษณะงานเกษตรกรรมทำนองเดียวกัน

สมาชิกจะย้ายจากกลุ่มหนึ่งไปเข้าสังกัดอีกกลุ่มหนึ่งซึ่งตนอยู่ใกล้เคียง และมีลักษณะงานเกษตรกรรมทำนองเดียวกันได้ต่อเมื่อได้แจ้งให้ที่ประชุมกลุ่มเดิมทราบ และที่ประชุมกลุ่มซึ่งตนจะเข้านั้นได้ลงมติรับรองโดยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามแห่งจำนวนสมาชิกที่มาประชุม และให้ประธานกลุ่มทั้งสองแจ้งเรื่องนี้ให้สหกรณ์ทราบโดยเร็ว

สำหรับสมาชิกที่ไม่อาจสังกัดกลุ่มหนึ่งกลุ่มใด ก็ให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการดำเนินการที่จะพิจารณาตามที่เห็นสมควร

ข้อ 63 การประชุมกลุ่ม ให้ประธานกลุ่มหรือเลขานุการกลุ่มนัดเรียกบรรดาสมาชิกในกลุ่มประชุมกันเป็นการประชุมกลุ่มเป็นคราว ๆ ไป เพื่อกิจการดังระบุในข้อ 64 อนึ่ง กรรมการดำเนินการหรือเจ้าหน้าที่สหกรณ์ หรือหัวหน้านิคมสหกรณ์ หรือเจ้าหน้าที่ผู้ได้รับมอบหมายจากหัวหน้านิคมสหกรณ์อาจเรียกประชุมกลุ่มได้

บรรดาสมาชิกในแต่ละกลุ่ม มีหน้าที่เข้าร่วมประชุมในที่ประชุมกลุ่มซึ่งตนสังกัดนั้นโดยพร้อมเพียงทุกคราวที่นัดเรียก

ในการประชุมกลุ่ม ต้องมีสมาชิกร่วมประชุมไม่น้อยกว่าสองในสามแห่งจำนวนสมาชิกในกลุ่มนั้นจึงจะเป็นองค์ประชุม

การประชุมกลุ่มคราวใดถ้ามีสมาชิกร่วมประชุมไม่ครบองค์ประชุม ก็ให้นัดเรียกประชุมใหม่

อีกคราวหนึ่งในสิบสี่วันนับแต่วันทีมนัดประชุมครั้งแรก และในการประชุมคราวหลังนี้ไม่บังคับว่าต้องครบองค์ประชุม

ในการประชุมกลุ่มนอกจากจะได้กระทำกันตามคราวที่มีกิจธุระแล้ว จะต้องจัดให้มีขึ้นก่อนการประชุมใหญ่สามัญของสหกรณ์ทุกครั้ง เพื่อพิจารณาและวินิจฉัยเรื่องราวที่จะเสนอให้ที่ประชุมใหญ่พิจารณา ให้ถือว่ามติของที่ประชุมกลุ่มมีผลผูกพันบรรดาสมาชิกในกลุ่มนั้น ๆ

ข้อ 64 กิจกรรมของที่ประชุมกลุ่ม กิจกรรมของที่ประชุมกลุ่มมีดังต่อไปนี้

- (1) พิจารณาเรื่องผู้สมัครรับเลือกเข้าเป็นสมาชิก
- (2) รับทราบเรื่องสหกรณ์รับสมาชิกเข้าใหม่ในสังกัดกลุ่มนั้น ๆ และรับทราบเรื่องสมาชิกในสังกัดกลุ่มนั้น ๆ ออกจากสหกรณ์
- (3) เลือกตั้งและถอดถอนประธานกลุ่มและเลขานุการกลุ่ม
- (4) เลือกตั้งผู้แทนสมาชิก
- (5) สอบสวนการใช้เงินของสมาชิกผู้กู้ และชักชวนสมาชิกเกี่ยวกับการชำระหนี้ การใช้เครื่องทุนแรงและอุปกรณ์การผลิตและการแปรรูป การจัดซื้อและหาสิ่งของมาจำหน่ายแก่สมาชิก การเก็บรักษาและจัดการเพื่อขายผลิตผลผลิตภัณฑ์ของสมาชิก และเรื่องอื่น ๆ ซึ่งอยู่ในวัตถุประสงค์ของสหกรณ์
- (6) เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการเกษตรและการขายผลิตผลในหมู่สมาชิก ตลอดจนแนะนำสมาชิกเพื่อใช้วิธีปฏิบัติทางเกษตรกรรมอื่นได้ผลดีขึ้น

(7) ให้การศึกษาอบรมทางสหกรณ์และทางอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในหมู่สมาชิก ตลอดจนชักจูงการฝากเงินในสหกรณ์

(8) พิจารณาร่วมมือปฏิบัติตามมติของที่ประชุมใหญ่ หรือของคณะกรรมการดำเนินการ หรือของคณะกรรมการเงินกู้ หรือคณะกรรมการอื่น ๆ

(9) พิจารณาร่วมและดำเนินการเรื่องอื่น ๆ ในทางส่งเสริมกิจการของสหกรณ์ หรือการประกอบอาชีพ หรือการสังคมในหมู่สมาชิก

ข้อ 65 ประธานกลุ่มและเลขานุการกลุ่ม ให้ที่ประชุมกลุ่ม (กลุ่มสมาชิกหรือกลุ่มผู้สมัครเข้าเป็นสมาชิก (ถ้ามี)) เลือกตั้งสมาชิกในกลุ่มเป็นประธานกลุ่มคนหนึ่ง และเลขานุการกลุ่มคนหนึ่งหรือหลายคน เป็นการประจำทุกหนึ่งปีทางบัญชีของสหกรณ์ ถ้าเมื่อครบกำหนดแล้วยังไม่มีการเลือกตั้งประธานกลุ่มหรือเลขานุการกลุ่มขึ้นใหม่ก็ให้ประธานกลุ่มหรือเลขานุการกลุ่มคนเดิมอยู่ในตำแหน่งต่อไปพลางจนกว่าจะมีการเลือกตั้งใหม่ ประธานกลุ่มหรือเลขานุการกลุ่มซึ่งออกจากตำแหน่งตามวาระ

อาจได้รับเลือกตั้งซ้ำได้

ผู้ซึ่งเคยถูกที่ประชุมกลุ่มใด ๆ ถอดถอนจากตำแหน่งประธานกลุ่มหรือเลขานุการกลุ่มมาแล้ว ไม่ให้ได้รับเลือกตั้งเป็นประธานกลุ่มหรือเลขานุการกลุ่มอีก เว้นแต่เมื่อพ้นกำหนดสองปีแล้ว

ประธานกลุ่มมีหน้าที่เป็นประธานและดูแลกิจการทั่วไปของที่ประชุมกลุ่ม เป็นสื่อติดต่อระหว่าง สหกรณ์และกลุ่มสมาชิก และปฏิบัติกิจการอื่น ๆ ตามที่สหกรณ์มอบให้หรือกำหนดในข้อบังคับ

เลขานุการกลุ่ม มีหน้าที่เป็นผู้ช่วยประธานกลุ่มและปฏิบัติหน้าที่แทนประธานกลุ่มในเมื่อประธานกลุ่มไม่อยู่หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้

ให้ประธานกลุ่มหรือเลขานุการกลุ่มมีอำนาจลงลายมือชื่อแทนกลุ่ม

หมวด 6

สมาชิกสมทบ

ข้อ 66 สมาชิกสมทบ¹⁴ สหกรณ์อาจรับสมาชิกสมทบได้ตามที่เห็นสมควร โดยผู้สมัครต้องสมัครเข้าเป็นสมาชิกสมทบด้วยความสมัครใจ และมีความประสงค์จะใช้บริการต่าง ๆ ของสหกรณ์เป็นการประจำ

ข้อ 67 คุณสมบัติของสมาชิกสมทบ สมาชิกสมทบต้องมีคุณสมบัติดังนี้

(1) เป็นผู้เห็นชอบในวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ และมีความสะดวกที่จะดำเนินธุรกิจกับสหกรณ์

(2) เป็นบุคคลธรรมดา ซึ่งบรรลุนิติภาวะและมีสัญชาติไทย

(3) (ก) เป็นบิดา มารดา สามี ภรรยาหรือบุตรของสมาชิก หรือ

(ข) เป็นเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์

(ค) ตั้งบ้านเรือนอยู่ท้องที่ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

(4) เป็นผู้ที่มีความประพฤติดีงาม

(5) เป็นผู้ที่จะปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ มติ และคำสั่งของสหกรณ์

ข้อ 68 วิธีรับสมัครสมาชิกสมทบ ผู้ประสงค์สมัครเข้าเป็นสมาชิกสมทบต้องยื่นใบสมัครถึงสหกรณ์ตามแบบที่กำหนดไว้ โดยให้ยื่นหลักฐานแสดงความสัมพันธ์กับสหกรณ์หรือสมาชิก ตามข้อ 67 (3) เมื่อคณะกรรมการดำเนินการได้สอบสวนพิจารณาเห็นว่า ผู้สมัครมีคุณสมบัติถูกต้องตามที่กำหนดในข้อ 67 ทั้งเห็นเป็นการสมควรแล้ว ก็ให้รับเข้าเป็นสมาชิกสมทบได้และต้องจัดให้ผู้สมัครได้ลงลายมือชื่อ

¹⁴ ตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการรับจดทะเบียนข้อบังคับเกี่ยวกับสมาชิกสมทบสหกรณ์

ในทะเบียนสมาชิกสมทบกับชำระค่าธรรมเนียมแรกเข้าและค่าหุ้นตามที่
จะถือครบถ้วน

เมื่อสมาชิกสมทบได้ปฏิบัติตามวรรคก่อนแล้วย่อมได้สิทธิในฐานะ
สมาชิกสมทบ

ข้อ 69 ค่าธรรมเนียมแรกเข้าของสมาชิกสมทบ ผู้สมัครเข้า
เป็นสมาชิกสมทบต้องชำระค่าธรรมเนียมแรกเข้าให้แก่สหกรณ์ คนละ
..... บาท ค่าธรรมเนียมแรกเข้านี้ให้ถือว่าเป็นรายได้ของ
สหกรณ์ จะเรียกคืนไม่ได้ไม่ว่าด้วยกรณีใด ๆ

ข้อ 70 การถือหุ้น สมาชิกสมทบแต่ละรายจะต้องถือหุ้น
ในสหกรณ์อย่างน้อยหนึ่งหุ้น แต่ต้องไม่เกินหนึ่งในห้าของหุ้นที่ชำระแล้ว
ทั้งหมด

การถือหุ้นแรกเข้า การชำระค่าหุ้น การแจ้งยอดจำนวนหุ้น และอื่น
ๆ ให้เป็นไปตามความ

ในข้อบังคับ หมวด 3 ว่าด้วยหุ้น โดยอนุโลม สำหรับการถือหุ้นเพิ่มให้
เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในระเบียบของสหกรณ์

ข้อ 71 สิทธิและหน้าที่ในฐานะสมาชิกสมทบ

(ก) สิทธิของสมาชิกสมทบ มีดังนี้

(1) รับเงินปันผลในอัตราเดียวกับสมาชิก

(2) รับเงินเฉลี่ยคืนตามส่วนธุรกิจในอัตราเดียวกับ

สมาชิก

(3)

.....

.....

(4)

.....

.....

(ข) หน้าที่ของสมาชิกสมทบ มีดังนี้

(1) ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ มติ และ
คำสั่งของสหกรณ์

-
- (2) เข้าร่วมประชุมทุกครั้งที่สหกรณ์นัดหมาย
  - (3) ส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสหกรณ์ เพื่อให้สหกรณ์เป็นองค์กรที่เข้มแข็ง
  - (4) สอดส่องดูแลกิจการของสหกรณ์
  - (5) ร่วมมือกับคณะกรรมการดำเนินการเพื่อพัฒนาสหกรณ์ให้เจริญรุ่งเรืองและมั่นคง
  - (ค) สมาชิกสมทบไม่ให้มีสิทธิในเรื่องดังต่อไปนี้
    - (1) นับชื่อเข้าเป็นองค์ประชุมในการประชุมใหญ่
    - (2) การออกเสียงในเรื่องใด ๆ
    - (3) เป็นกรรมการดำเนินการ
    - (4) กู้ยืมเงินเกินกว่าเงินฝากรวมกับทุนเรือนหุ้นของตนเอง

การขาดจากสมาชิกภาพของสมาชิกสมทบ

- ข้อ 72 การขาดจากสมาชิกภาพของสมาชิกสมทบ**
สมาชิกสมทบย่อมขาดจากสมาชิกภาพเพราะเหตุใด ๆ ดังต่อไปนี้
- (1) ตาย
  - (2) เป็นคนไร้ความสามารถ หรือเสมือนไร้ความสามารถ
  - (3) ต้องคำพิพากษาให้ล้มละลาย
  - (4) ลาออกจากสหกรณ์ และได้รับอนุญาตแล้ว
  - (5) ขาดคุณสมบัติตามข้อบังคับ ข้อ 67
  - (6) ถูกให้ออกจากสหกรณ์

ข้อ 73 การลาออกจากสหกรณ์ของสมาชิกสมทบ
สมาชิกสมทบอาจขอลาออกจากสหกรณ์ได้โดยแสดงความจำนงเป็นหนังสือต่อคณะกรรมการดำเนินการ และเมื่อคณะกรรมการดำเนินการได้สอบสวนพิจารณาเห็นว่าเป็นการชอบด้วยข้อบังคับและอนุญาตแล้วจึงให้ถือว่าออกจากสหกรณ์ได้

ข้อ 74 การให้ออกจากสหกรณ์ของสมาชิกสมทบ
สมาชิกสมทบอาจถูกให้ออกจากสหกรณ์เพราะเหตุใด ๆ ดังต่อไปนี้

- (1) ไม่ชำระค่าธรรมเนียมแรกเข้า
- (2) ไม่ลงลายมือชื่อในทะเบียนสมาชิกสมทบ
- (3) ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ มติและคำสั่งของสหกรณ์
- (4) แสดงตนเป็นปฏิปักษ์หรือทำให้เสื่อมเสียต่อสหกรณ์หรือขบวนการสหกรณ์ไม่ว่าโดยประการใด ๆ

เมื่อคณะกรรมการดำเนินการได้สอบสวนพิจารณาปรากฏว่า สมาชิกสมทบบีเหตุใด ๆ ดังกล่าวข้างต้น และได้ลงมติให้สมาชิกสมทบออกโดยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามแห่งจำนวนกรรมการดำเนินการที่มีอยู่ทั้งหมดในขณะนั้นแล้ว ก็เป็นอันถือว่าสมาชิกสมทบนั้นถูกให้ออกจากสหกรณ์

ข้อ 75 การเปลี่ยนแปลงชื่อ สัญชาติ และที่อยู่ของสมาชิกสมทบ สมาชิกสมทบคนใดมีการเปลี่ยนแปลงในเรื่อง ชื่อ สัญชาติและที่อยู่ ต้องแจ้งให้สหกรณ์ทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่มีการเปลี่ยนแปลง

ข้อ 76 การตั้งผู้รับโอนประโยชน์ของสมาชิกสมทบ สมาชิกสมทบอาจทำหนังสือตั้งบุคคลหนึ่งหรือหลายคนเป็นผู้รับโอนประโยชน์ในเงินค่าหุ้น เงินฝาก หรือเงินอื่นใดจากสหกรณ์เมื่อตนถึงแก่ความตาย โดยมอบไว้แก่สหกรณ์เป็นหลักฐาน หนังสือตั้งผู้รับโอนประโยชน์ดังวานี้ให้ทำตามแบบที่สหกรณ์กำหนด

ถ้าสมาชิกสมทบประสงค์จะเพิกถอนหรือเปลี่ยนแปลงการตั้งผู้รับโอนประโยชน์ที่ได้ทำไว้แล้ว ก็ต้องทำเป็นหนังสือตามแบบในวรรคก่อนมอบให้สหกรณ์ถือไว้

เมื่อสมาชิกสมทบตาย ให้สหกรณ์แจ้งให้ผู้รับโอนประโยชน์ตามความในวรรคก่อนทราบ

และสหกรณ์จะจ่ายเงินค่าหุ้น เงินรับฝาก เงินปันผล เงินเฉลี่ยคืน และเงินผลประโยชน์หรือเงินอื่นใดบรรดาที่สมาชิกสมทบผู้ตายมีอยู่ในสหกรณ์ให้แก่ผู้รับโอนประโยชน์ที่ได้ตั้งไว้ หรือถ้ามิได้ตั้งไว้ ก็คืนให้แก่บุคคลที่ได้นำหลักฐานมาแสดงให้เป็นที่พอใจของคณะกรรมการดำเนินการว่าเป็นทายาทของผู้มีสิทธิได้รับเงินจำนวนดังกล่าว นั้น ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในข้อ 77 และข้อ 78

ให้ผู้รับโอนประโยชน์ตามความในวรรคแรก ยื่นคำขอรับเงินผลประโยชน์ต่อสหกรณ์ภายในกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่สมาชิกสมทบตายหรือได้รับแจ้งจากสหกรณ์ โดยให้แนบสำเนามรณบัตรที่ทางราชการออกให้แสดงว่าสมาชิกสมทบนั้น ๆ ได้ถึงแก่ความตายไปประกอบการพิจารณาด้วยเมื่อคณะกรรมการดำเนินการได้พิจารณาและอนุมัติแล้ว สหกรณ์จะจ่ายเงินผลประโยชน์ดังกล่าวภายในสี่สิบห้าวัน¹⁵ ในกรณีผู้มีสิทธิรับเงินผลประโยชน์ไม่ยื่นคำขอรับเงินผลประโยชน์ หรือผู้ที่มีชื่อเป็นผู้รับโอนประโยชน์ ที่สมาชิกสมทบได้จัดทำให้สหกรณ์ถือไว้ไม่มีตัวอยู่ก็ดี เมื่อพ้นกำหนดอายุความฟ้องคดีให้สหกรณ์โอนจำนวนเงินดังกล่าวไปสมทบเป็นทุนสำรองของสหกรณ์ทั้งสิ้น

ข้อ 77 การจ่ายเงินจำนวนเงินของสมาชิกสมทบที่ขาดจากสมาชิกภาพ ในกรณีที่สมาชิกสมทบขาดจากสมาชิกภาพเพราะเหตุตามข้อ 72 (1) (2) (4) นั้น สหกรณ์จะจ่ายเงินค่าหุ้นที่สมาชิกสมทbmมีอยู่ในสหกรณ์ให้ก่อนค่าหุ้นของสมาชิกสมทบซึ่งออกเพราะเหตุอื่น พร้อมด้วยเงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืนค้างจ่ายบรรดาที่สมาชิกสมทบนั้นมีอยู่ในสหกรณ์คืนให้แก่ผู้มีสิทธิได้รับ โดยเฉพาะค่าหุ้นนั้นผู้มีสิทธิได้รับจะเรียกให้สหกรณ์จ่ายเงินคืนทันทีโดยไม่มีเงินปันผลหรือเงินเฉลี่ยคืนสำหรับปีที่ออกนั้น หรือจะเรียกให้จ่ายเงินหลังจากวันสิ้นปีทางบัญชีที่ออกโดยได้รับเงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืนสำหรับปีที่ออกนั้นด้วยในเมื่อที่ประชุมใหญ่มีมติให้จัดสรรกำไรสุทธิประจำปีนั้นแล้วก็ได้ สุดแต่จะเลือกส่วนเงินรับฝากและดอกเบี๊ยนนั้น สหกรณ์จะจ่ายเงินให้ตามระเบียบของสหกรณ์

ถ้าในปีใด จำนวนค่าหุ้นที่ถอนคืนเนื่องจากสมาชิกสมทบขาดจากสมาชิกภาพจะเกินร้อยละสิบแห่งทุนเรือนหุ้นของสหกรณ์ตามที่มีอยู่ในวันต้นปีนั้น คณะกรรมการดำเนินการมีอำนาจให้รอกการจ่ายเงินคืนค่าหุ้นของสมาชิกที่ขาดจากสมาชิกภาพรายต่อไปในปีนั้นไว้จนถึงปีทางบัญชีใหม่

¹⁵ สามารถปรับเปลี่ยนจำนวนวันได้ตามความเหมาะสม แต่ไม่ควรเกิน 45 วัน

ในกรณีที่สมาชิกสมทบขาดจากสมาชิกภาพเพราะเหตุตามข้อ 72 (3) สหกรณ์จะจ่ายค่าหุ้น เงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืนกับดอกเบี้ยยค้างจ่ายบรรดาที่สมาชิกสมทบนั้นมีอยู่ในสหกรณ์คืนให้ตามกฎหมายล้มละลาย

ในกรณีที่สมาชิกสมทบขาดจากสมาชิกภาพเพราะเหตุตามข้อ 72 (5) (6) นั้น สหกรณ์จะจ่ายค่าหุ้น เงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืนกับดอกเบี้ยยค้างจ่ายบรรดาที่สมาชิกสมทบนั้นมีอยู่ในสหกรณ์คืนให้ภายในเวลาอันสมควรโดยไม่มีเงินปันผลหรือเงินเฉลี่ยคืนตั้งแต่ปีที่ยอดออกจากสหกรณ์ หรือหากสมาชิกสมทบขอให้จ่ายค่าหุ้นภายหลังวันสิ้นปีทางบัญชี โดยขอรับเงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืนในปีนั้นภายหลังที่ที่ประชุมใหญ่ได้พิจารณาจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีก็ได้ ส่วนเงินรับฝากและดอกเบี้ยยนั้น สหกรณ์จะจ่ายให้ตามระเบียบของสหกรณ์

ในกรณีที่สหกรณ์ขาดทุนสะสมหรือมีแนวโน้มจะขาดทุนสะสม ให้ชะลอการจ่ายคืนค่าหุ้นแก่สมาชิกสมทบที่พ้นจากสมาชิกภาพในระหว่างปีจนกว่าจะปิดบัญชีประจำปี และให้คำนวณเงินค่าหุ้นจ่ายคืนต่อหุ้นที่จะจ่ายคืนแก่สมาชิกสมทบโดยนำทุนเรือนหุ้นทั้งหมดหักด้วยขาดทุนสะสมคงเหลือและหนี้สินทั้งสิ้นแล้วนำมาเฉลี่ยโดยใช้จำนวนหุ้นทั้งสิ้นเป็นฐานในการคำนวณ

เมื่อสหกรณ์มีการคำนวณมูลค่าเงินค่าหุ้นจ่ายคืนต่อหุ้นแล้ว ในปีต่อ ๆ ไป สหกรณ์ต้องคำนวณมูลค่าเงินค่าหุ้นจ่ายคืนต่อหุ้นให้เป็นปัจจุบันทุกปี และมูลค่าดังกล่าวจะต้องไม่สูงกว่ามูลค่าต่อหุ้นที่กำหนดไว้ในข้อ 5 จนกว่าสหกรณ์ไม่มียอดขาดทุนสะสม

ข้อ 78 การหักจำนวนเงินซึ่งสมาชิกสมทบต้องรับผิดชอบต่อสหกรณ์ ในการจ่ายคืนจำนวนเงินของสมาชิกสมทบตามข้อ 77 นั้น ให้สหกรณ์หักจำนวนเงินซึ่งสมาชิกสมทบต้องรับผิดชอบต่อสหกรณ์ออกก่อน

ข้อ 79 การถอนชื่อสมาชิกสมทบออกจากทะเบียนสมาชิก ในกรณีที่สมาชิกสมทบออกจากสหกรณ์ไม่ว่าเพราะเหตุใด ให้

คณะกรรมการดำเนินการถอนชื่อสมาชิกสมทบรายนั้นออกจากทะเบียนสมาชิกสมทบ

หมวด 7

การประชุมใหญ่

ข้อ 80 การประชุมใหญ่สามัญ สหกรณ์สามารถจัดการประชุมใหญ่สามัญได้ดังนี้

(1) ¹⁶ประชุมใหญ่สามัญครั้งแรกภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่จดทะเบียนสหกรณ์ โดยคณะผู้จัดตั้งสหกรณ์นัดสมาชิกมาประชุมเพื่อเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการและมอบหมาย การทั้งปวงให้แก่คณะกรรมการดำเนินการ รวมทั้งพิจารณาเรื่องทั้งปวงตามที่คณะผู้จัดตั้งสหกรณ์กำหนด

(2) ประชุมใหญ่สามัญปีละหนึ่งครั้ง ภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีทางบัญชีของสหกรณ์

ข้อ 81 การประชุมใหญ่วิสามัญ สหกรณ์สามารถจัดการประชุมใหญ่วิสามัญได้ด้วยเหตุดังนี้

(1) คณะกรรมการดำเนินการจะเรียกประชุมใหญ่วิสามัญเมื่อใดก็ได้เมื่อมีเหตุอันสมควร

(2) นายทะเบียนสหกรณ์มีหนังสือแจ้งให้เรียกประชุมใหญ่วิสามัญ

(3) สหกรณ์ขาดทุนเกินกึ่งของจำนวนทุนเรือนหุ้นที่ชำระแล้ว เพื่อพิจารณาแผนปรับปรุงการดำเนินงาน และต้องเรียกโดยไม่ชักช้า แต่ไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่สหกรณ์ทราบ

¹⁶ เฉพาะสหกรณ์ที่จัดตั้งใหม่ กรณีสหกรณ์แก้ไขเพิ่มเติมโดยเปลี่ยนใช้ข้อบังคับใหม่ ให้ตัดออก

(4) สมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดหรือไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคน ¹⁷หรือผู้แทนสมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนผู้แทนสมาชิกทั้งหมด หรือไม่น้อยกว่าห้าสิบคน ลงลายมือชื่อทำหนังสือร้องขอต่อคณะกรรมการดำเนินการให้เรียกประชุมใหญ่วิสามัญ

คณะกรรมการดำเนินการต้องเรียกประชุมใหญ่วิสามัญภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับคำร้องขอ ถ้าคณะกรรมการดำเนินการไม่เรียกประชุมใหญ่วิสามัญภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าว ให้นายทะเบียนสหกรณ์มีอำนาจเรียกประชุมใหญ่วิสามัญได้ภายในระยะเวลาที่เห็นสมควร

ข้อ 82 ¹⁸การประชุมใหญ่โดยผู้แทนสมาชิก กรณีที่สหกรณ์มีสมาชิกเกินกว่า.....คน ให้การประชุมใหญ่ประกอบด้วยผู้แทนสมาชิกเท่านั้น

ข้อ 83 ¹⁹การเลือกตั้งและการดำรงตำแหน่งผู้แทนสมาชิก
(1) สมาชิกเท่านั้นมีสิทธิได้รับเลือกตั้งเป็นผู้แทนสมาชิก และให้ดำเนินการเลือกตั้งตามระเบียบของสหกรณ์

(2) การเลือกตั้งผู้แทนสมาชิกคราวหนึ่ง ๆ ให้กระทำในที่ประชุมกลุ่มก่อนการประชุมใหญ่วิสามัญของสหกรณ์ไม่น้อยกว่าสามสิบวัน และให้ประธานกลุ่มหรือเลขานุการกลุ่ม (ถ้ามี) หรือตัวแทนกลุ่มแจ้งรายชื่อผู้แทนสมาชิกในกลุ่มของตนต่อสหกรณ์โดยมิชักช้า

(3) ให้ที่ประชุมกลุ่มดำเนินการเลือกตั้งผู้แทนสมาชิกโดยอัตราส่วนจำนวนสมาชิก ..... คน ต่อผู้แทนสมาชิกหนึ่งคน ถ้าเศษของอัตราส่วนดังกล่าวเกินกึ่งหนึ่งให้เลือกตั้งผู้แทนสมาชิกเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งคน ในจำนวนนี้ให้ประธานกลุ่ม (ถ้ามี) เป็นผู้แทนสมาชิกโดยตำแหน่ง โดยให้นับรวมอยู่ในจำนวนผู้แทนสมาชิกที่กลุ่มพึงเลือกตั้งได้อันหนึ่ง จำนวนผู้แทนสมาชิกจะมีน้อยกว่าหนึ่งร้อยคนไม่ได้

¹⁷ หากสหกรณ์ไม่ประสงค์จะกำหนดเรื่องผู้แทนสมาชิกไว้ ให้ตัดข้อความที่เกี่ยวข้องกับผู้แทนสมาชิกออก

¹⁸ หากสหกรณ์ไม่ประสงค์จะกำหนดเรื่องผู้แทนสมาชิกไว้ ให้ตัดข้อนี้ออก

¹⁹ หากสหกรณ์ไม่ประสงค์จะกำหนดเรื่องผู้แทนสมาชิกไว้ ให้ตัดข้อนี้ออก

(4) ให้ผู้แทนสมาชิกอยู่ในตำแหน่งคราวละหนึ่งปีทางบัญชีของสหกรณ์ ถ้ายังไม่มี การเลือกตั้งผู้แทนสมาชิกใหม่ ก็ให้ผู้แทนสมาชิกคนเดิมอยู่ในตำแหน่งต่อไปพลางก่อน

ข้อ 84 ²⁰การพ้นจากตำแหน่ง ผู้แทนสมาชิกพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(1) ครบวาระหรือมีการเลือกตั้งผู้แทนสมาชิกใหม่
(2) ลาออกโดยยื่นใบลาออกต่อที่ประชุมกลุ่มซึ่งตนสังกัด

(3) ออกจากกลุ่มที่ตนสังกัด
(4) ขาดจากสมาชิกภาพ
(5) ที่ประชุมกลุ่มซึ่งตนสังกัดลงมติถอดถอน

ข้อ 85 ²¹ตำแหน่งผู้แทนสมาชิกว่างก่อนถึงคราวออกตามวาระ ถ้าผู้แทนสมาชิกพ้นจากตำแหน่งไม่ว่าด้วยประการใด ๆ จนทำให้จำนวนผู้แทนสมาชิกเหลือไม่ถึงหนึ่งร้อยคนหรือเหลือไม่ถึงสามในสี่ของจำนวนผู้แทนสมาชิกทั้งหมด ก็ให้ที่ประชุมกลุ่มดำเนินการเลือกตั้งผู้แทนสมาชิกให้ครบตามจำนวนที่ว่างลง และให้ผู้แทนสมาชิกที่ได้รับเลือกตั้งอยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่ากำหนดเวลาที่ผู้ซึ่งตนแทนนั้นชอบจะอยู่ได้

ข้อ 86 การแจ้งกำหนดการประชุมใหญ่ เมื่อจะมีการประชุมใหญ่ทุกคราว ให้สหกรณ์มีหนังสือแจ้งวัน เวลา สถานที่ และเรื่องที่จะประชุมให้บรรดาสมาชิก²²หรือผู้แทนสมาชิกทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน แต่ถ้าการประชุมนั้นเป็นการด่วนอาจแจ้งล่วงหน้าได้ตามสมควร และอาจแจ้งสมาชิกให้ทราบทางอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้ ทั้งนี้ ให้ประธานกรรมการ หรือรองประธาน หรือเลขานุการเป็น

²⁰ หากสหกรณ์ไม่ประสงค์จะกำหนดเรื่องผู้แทนสมาชิกไว้ ให้ตัดข้อนี้ออก

²¹ หากสหกรณ์ไม่ประสงค์จะกำหนดเรื่องผู้แทนสมาชิกไว้ ให้ตัดข้อนี้ออก

²² หากสหกรณ์ไม่ประสงค์จะกำหนดเรื่องผู้แทนสมาชิกไว้ ให้ตัดข้อความที่เกี่ยวข้องกับผู้แทนสมาชิกออก

ผู้ลงลายมือชื่อในหนังสือนั้น และต้องแจ้งให้เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมสหกรณ์และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์
ทราบล่วงหน้า ในโอกาสเดียวกันกับที่แจ้งให้สมาชิก 22 หรือผู้แทน
สมาชิกทราบด้วย

ข้อ 87 องค์ประชุมในการประชุมใหญ่ การประชุมใหญ่ของสหกรณ์ต้องมีสมาชิมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดหรือไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคน ²³ในกรณีเป็นการประชุมใหญ่โดยผู้แทนสมาชิกต้องมีผู้แทนสมาชิมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้แทนสมาชิกทั้งหมด หรือไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคนจึงจะเป็นองค์ประชุม

²³ในกรณีที่ที่ประชุมใหญ่โดยผู้แทนสมาชิก สมาชิกทั่วไปสามารถเข้าร่วมประชุมใหญ่ในฐานะผู้สังเกตการณ์ได้ แต่ไม่มีสิทธิออกเสียงและแสดงความคิดเห็น

ในการประชุมใหญ่ สมาชิก 23 หรือผู้แทนสมาชิกจะมอบอำนาจให้ผู้อื่นมาประชุมแทนตนไม่ได้

ข้อ 88 การเรียกประชุมใหญ่ครั้งที่สอง ในการประชุมใหญ่ของสหกรณ์ ถ้าสมาชิก ²⁴หรือผู้แทนสมาชิกแล้วแต่กรณีมาประชุมไม่ครบองค์ประชุมตามข้อ 87 วรรคแรก ให้นัดประชุมใหญ่อีกครั้งหนึ่งภายในสิบสี่วันนับแต่วันที่นัดประชุมใหญ่ครั้งแรก ในการประชุมครั้งหลังนี้ถ้ามิใช่การประชุมใหญ่วิสามัญที่สมาชิก ²⁴หรือผู้แทนสมาชิกร้องขอให้เรียกประชุม เมื่อมีสมาชิก ²⁴หรือผู้แทนสมาชิกแล้วแต่กรณีมาประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิก ²⁴หรือผู้แทนสมาชิกทั้งหมด หรือไม่น้อยกว่าสามสิบคนก็ให้ถือเป็นองค์ประชุม แต่ถ้าเป็นการประชุมใหญ่วิสามัญที่สมาชิก ²⁴หรือผู้แทนสมาชิกร้องขอให้เรียกประชุม เมื่อมีสมาชิก ²⁴หรือผู้แทนสมาชิมาประชุมมีจำนวนไม่ถึงที่จะเป็นองค์ประชุมตามที่กล่าวในข้อ 87 วรรคแรก ก็ให้งดประชุม

²³ หากสหกรณ์ไม่ประสงค์จะกำหนดเรื่องผู้แทนสมาชิกไว้ ให้ตัดข้อความที่เกี่ยวข้องกับผู้แทนสมาชิกออก

²⁴ หากสหกรณ์ไม่ประสงค์จะกำหนดเรื่องผู้แทนสมาชิกไว้ ให้ตัดข้อความที่เกี่ยวข้องกับผู้แทนสมาชิกออก

ข้อ 89 อำนาจหน้าที่ของที่ประชุมใหญ่ ที่ประชุมใหญ่มีอำนาจหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยเกี่ยวกับการดำเนินการของสหกรณ์ ในข้อต่อไปนี้

(1) รับทราบเรื่องการรับสมาชิกเข้าใหม่ สมาชิกออกจากสหกรณ์ การเลือกตั้งผู้แทนสมาชิก และวินิจฉัยข้ออุทธรณ์ของผู้สมัครซึ่งมิได้รับเลือกเข้าเป็นสมาชิกและสมาชิกที่ถูกให้ออกจากสหกรณ์

(2) เลือกตั้งและถอดถอนกรรมการดำเนินการ หรือถอดถอนคณะกรรมการดำเนินการ และผู้ตรวจสอบกิจการของสหกรณ์

(3) อนุมัติงบการเงินประจำปีและจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีของสหกรณ์

(4) รับทราบรายงานประจำปีแสดงผลการดำเนินงานของสหกรณ์จากคณะกรรมการดำเนินการ และผลการตรวจสอบประจำปีจากผู้ตรวจสอบกิจการ

(5) กำหนดค่าตอบแทนในการปฏิบัติหน้าที่หรือค่าตอบแทนอื่นของผู้ตรวจสอบกิจการ

(6) กำหนดวงเงินการกู้ยืมหรือการค้ำประกันของสหกรณ์

(7) อนุมัติแผนงานและงบประมาณรายจ่ายประจำปีของสหกรณ์ หรือแผนปรับปรุงการดำเนินงานของสหกรณ์

(8) กำหนดค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ ค่าเช่าที่พัก และค่าเบี้ยประชุมของกรรมการดำเนินการ กรรมการอื่น ๆ อนุกรรมการ ที่ปรึกษา

(9) การแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับ

(10) เห็นชอบให้แยกสหกรณ์ ควบสหกรณ์ เลิกสหกรณ์ เข้าร่วมจัดตั้งหรือเป็นสมาชิกขุมสหกรณ์

(11) รับทราบเรื่องการดำเนินงานของสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย และชุมนุมสหกรณ์ที่สหกรณ์นี้เป็นสมาชิกอยู่

(12) พิจารณารหัสและปฏิบัติตามคำสั่งหรือหนังสือหรือคำแนะนำของนายทะเบียนสหกรณ์ รองนายทะเบียนสหกรณ์ ผู้ตรวจการสหกรณ์ ผู้สอบบัญชี หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์มอบหมาย

(13) กำหนดรูปการซึ่งสหกรณ์คิดจะทำเป็นเครื่องเกื้อหนุนบรรดาสมาชิกตามวัตถุประสงค์ของสหกรณ์

(14) พิจารณาวินิจฉัยเรื่องทั้งปวงที่ข้อบังคับไม่ได้กำหนดให้เป็นอำนาจของผู้ใดเป็นการเฉพาะ

หมวด 8

คณะกรรมการดำเนินการ และคณะอนุกรรมการ

คณะกรรมการดำเนินการ

ข้อ 90 ²⁵ **คณะผู้จัดตั้งสหกรณ์** เมื่อได้รับจดทะเบียนเป็นสหกรณ์แล้ว ให้คณะผู้จัดตั้งสหกรณ์มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเช่นเดียวกับคณะกรรมการดำเนินการ จนกว่าที่ประชุมใหญ่สามัญครั้งแรก จะได้เลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการขึ้น และให้คณะผู้จัดตั้งสหกรณ์มอบหมายการทั้งปวงให้แก่คณะกรรมการดำเนินการ

ข้อ 91 **คณะกรรมการดำเนินการ** ให้สหกรณ์มีคณะกรรมการดำเนินการประกอบด้วยประธานกรรมการหนึ่งคนและกรรมการดำเนินการอีก..... ²⁶(ตัวอักษร) คน ซึ่งที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งจากสมาชิก

การเลือกตั้งกรรมการดำเนินการตามวรรคแรกให้กระทำโดยวิธี..... ²⁷และให้กรรมการดำเนินการเลือกตั้งในระหว่างกันเองขึ้นดำรง

²⁵ เฉพาะสหกรณ์ที่จัดตั้งใหม่ กรณีสหกรณ์แก้ไขเพิ่มเติมโดยเปลี่ยนใช้ข้อบังคับใหม่ ให้ตัดออก

²⁶ ระบุจำนวนที่แน่นอน เช่น สิบสี่คน

²⁷ ระบุวิธีการ เช่น วิธีการลับ หรือ วิธีการเปิดเผย ให้ชัดเจน เพียง 1 วิธี เพื่อจะได้ไม่เกิดข้อขัดข้องในการปฏิบัติในแต่ละปี

ตำแหน่งรองประธานกรรมการคนหนึ่งหรือหลายคน เลขานุการคนหนึ่ง และเหรัญญิกคนหนึ่ง นอกนั้นเป็นกรรมการ และปิดประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน

ณ สำนักงานของสหกรณ์ หรือประกาศทางอิเล็กทรอนิกส์

ข้อ 92 ห้ามมิให้บุคคลซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้เป็นหรือทำหน้าที่กรรมการดำเนินการ

(1) เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(2) เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ องค์กร หน่วยงานของรัฐหรือเอกชน ฐานทุจริตต่อหน้าที่

(3) เคยถูกสั่งให้พ้นจากตำแหน่งกรรมการหรือผู้จัดการหรือมีคำวินิจฉัยเป็นที่สุด

ให้พ้นจากตำแหน่งกรรมการหรือผู้จัดการตามคำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์

(4) เคยถูกที่ประชุมใหญ่มีมติให้ออกจากตำแหน่ง กรรมการเพราะเหตุทุจริตต่อหน้าที่

(5) เป็นกรรมการหรือผู้จัดการในสหกรณ์ถูกสั่งเลิก ตามมาตรา 89/3 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(6) สมาชิกซึ่งผิดนัดการชำระหนี้ทุกชนิดไม่ว่าต้นเงินหรือ ดอกเบี้ย ในระยะเวลาสองปีทางบัญชีนับแต่ปีที่ผิดนัดถึงปีที่เลือกตั้ง กรรมการดำเนินการ โดยมีได้รับการผ่อนผันการชำระหนี้จากคณะกรรมการดำเนินการ เว้นแต่คณะกรรมการดำเนินการจะได้วินิจฉัยว่าการผิดนัดนั้นมิได้เกิดขึ้นจากการกระทำหรือเจตนาของสมาชิก

(7) ²⁸ผู้ซึ่งถูกสหกรณ์ที่ตนเป็นสมาชิกหรือรองนายทะเบียนสหกรณ์ฟ้องดำเนินคดีในทางแพ่งหรือทางอาญาในข้อกล่าวหาที่กระทำให้สหกรณ์เสียหาย หรือเคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ชดใช้ค่าเสียหายแก่สหกรณ์ในการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหาย

(8) ผู้ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ในสหกรณ์นี้

ข้อ 93 อำนาจหน้าที่ของกรรมการดำเนินการแต่ละตำแหน่ง

(ก) ประธานกรรมการ มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

(1) เป็นประธานในที่ประชุมใหญ่และที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการ และควบคุมการประชุมดังกล่าวให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

(2) ควบคุมดูแลการดำเนินงานทั่วไปของสหกรณ์ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและอยู่ในวัตถุประสงค์ของสหกรณ์

(3) ลงลายมือชื่อในเอกสารต่าง ๆ ในนามสหกรณ์ตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับนี้

(4) ดำเนินการอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการดำเนินการมอบหมายให้ ภายใต้กฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ มติ และคำสั่งของสหกรณ์

(ข) รองประธานกรรมการ มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

(1) ปฏิบัติการในอำนาจหน้าที่ของประธานกรรมการแทนประธานกรรมการเมื่อประธานกรรมการไม่อยู่หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ หรือเมื่อตำแหน่งประธานกรรมการว่างลง

(2) ปฏิบัติการตามที่ประธานกรรมการมอบหมายให้

²⁸ ที่ประชุมใหญ่สามารถมีมติให้เพิ่มเติมลักษณะต้องห้ามของผู้ที่เป็นหรือทำหน้าที่กรรมการดำเนินการสหกรณ์ ซึ่งกำหนดเกินกว่าที่มาตรา

52 แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 บัญญัติไว้ สามารถกระทำได้ ตามคำพิพากษาศาลปกครองขอนแก่น คดีหมายเลขแดง

ที่ 157/2562 ลงวันที่ 28 สิงหาคม 2562 และไม่มีการอุทธรณ์

(3) ดำเนินการอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการดำเนินการมอบหมายให้ ภายใต้กฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ มติ และคำสั่งของสหกรณ์

(ค) เลขานุการ มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

(1) จัดทำรายงานการประชุมใหญ่และ
รายงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินการทุกครั้ง

(2) ดูแลรักษาเอกสารและรายงานการประชุมของ
สหกรณ์ให้เรียบร้อยอยู่เสมอ

(3) แลงนัดประชุมไปยังบรรดาสมาชิกหรือกรรมการ
ดำเนินการ แล้วแต่กรณี

(4) ดำเนินการอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการดำเนินการมอบหมายให้ ภายใต้กฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ มติ และคำสั่งของสหกรณ์

(ง) เภรณญก มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

(1) ควบคุม ดูแล ตรวจสอบการรับจ่าย การเก็บรักษาเงิน
และทรัพย์สินของสหกรณ์ให้เป็นไปโดยถูกต้องเรียบร้อย

(2) ดำเนินการอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการดำเนินการมอบหมายให้ ภายใต้กฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ มติ และคำสั่งของสหกรณ์

ข้อ 94 กำหนดเวลาอยู่ในตำแหน่ง คณะกรรมการดำเนินการมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปีนับแต่วันเลือกตั้ง ในวาระเริ่มแรกเมื่อครบหนึ่งปีนับแต่วันเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการทั้งคณะ ให้กรรมการดำเนินการออกจากตำแหน่งเป็นจำนวนหนึ่งในสองของกรรมการดำเนินการทั้งหมดโดยวิธีจับฉลาก (ถ้ามีเศษให้ปัดขึ้น) และให้ถือว่าเป็นการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ในปีต่อไปให้กรรมการดำเนินการที่อยู่ในตำแหน่งจนครบวาระออกจากตำแหน่งสลับกันไปทุก ๆ ปี

เมื่อครบกำหนดแล้ว หากยังไม่มี การเลือกตั้งกรรมการดำเนินการแทนตำแหน่งที่ว่างลงตามวาระ ก็ให้คณะกรรมการดำเนินการชุดเดิม

รักษาการไปจนกว่าจะมีการเลือกตั้งกรรมการดำเนินการแทนตำแหน่งที่ว่างลงตามวาระ แต่ต้องไม่เกินหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีทางบัญชีของสหกรณ์

กรรมการดำเนินการ ซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับเลือกตั้งซ้ำอีกได้ แต่ต้องไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

²⁹กรณีตำแหน่งประธานกรรมการว่างลง หากกรรมการดำเนินการที่ยังอยู่ในตำแหน่งประสงค์จะลงสมัครรับเลือกตั้งในตำแหน่งดังกล่าว จะต้องลาออกจากตำแหน่งกรรมการดำเนินการเดิมของตนเสียก่อนและให้ถือว่าเป็นการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ

ในกรณีที่กรรมการดำเนินการต้องพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ ให้คณะกรรมการดำเนินการที่ได้รับเลือกตั้งใหม่อยู่ในตำแหน่งได้เช่นเดียวกับคณะกรรมการดำเนินการชุดแรก และให้นำความในวรรคแรกมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ 95 การพ้นจากตำแหน่ง กรรมการดำเนินการพ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุใด ๆ ดังต่อไปนี้

- (1) ถึงคราวออกตามวาระ
- (2) ลาออกโดยแสดงความจำนงเป็นหนังสือต่อคณะกรรมการดำเนินการ หรือลาออกต่อที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์
- (3) ขาดจากสมาชิกภาพ
- (4) มีลักษณะต้องห้ามตามข้อ 92
- (5) ที่ประชุมใหญ่ลงมติถอดถอนทั้งคณะหรือ

รายบุคคล

- (6) นายทะเบียนสหกรณ์สั่งให้ออกทั้งคณะหรือรายบุคคล

- (7) ขาดประชุมคณะกรรมการดำเนินการติดต่อกันสามครั้งโดยไม่มีเหตุอันควร

²⁹ กรณีสหกรณ์ประสงค์รับสมัครเลือกตั้งกรรมการดำเนินการไว้ล่วงหน้าควรกำหนดข้อความดังกล่าวไว้เป็นการเฉพาะ หากไม่ประสงค์รับสมัครล่วงหน้า สามารถเอาออกทั้งวรรคได้

ให้กรรมการดำเนินการผู้มีส่วนได้เสียตาม (6) อุตสาหกรรมต่อคณะกรรมการพิจารณาอุตสาหกรรมได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับทราบคำสั่งคำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาอุตสาหกรรมให้เป็นที่สุด

เมื่อคณะกรรมการดำเนินการได้สอบสวนพิจารณาปรากฏว่ากรรมการดำเนินการมีเหตุตาม (7) และได้ลงมติโดยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการดำเนินการที่มีอยู่ทั้งหมดในขณะนั้นยกเว้นผู้มีส่วนได้เสีย ก็เป็นอันถือว่ากรรมการดำเนินการรายนั้นต้องพ้นจากตำแหน่ง

กรณีที่ที่ประชุมใหญ่ลงมติถอดถอนให้กรรมการดำเนินการพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ ให้ที่ประชุมใหญ่ครั้งนั้นเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการใหม่ทั้งคณะและอยู่ในตำแหน่งได้เช่นเดียวกับคณะกรรมการดำเนินการชุดแรก

ข้อ 96 ตำแหน่งว่างก่อนถึงคราวออกตามวาระ ถ้าตำแหน่งกรรมการดำเนินการว่างลงก่อนถึงคราวออกตามวาระ (เว้นแต่เพราะเหตุตามข้อ 95 (6)) ให้กรรมการดำเนินการที่ยังดำรงตำแหน่งอยู่ดำเนินการต่อไปจนกว่าจะมีการประชุมใหญ่ซึ่งจะได้มีการเลือกตั้งกรรมการดำเนินการแทน

ในตำแหน่งที่ว่าง แต่ถ้าในเวลาใดจำนวนกรรมการดำเนินการลดลงจนเหลือน้อยกว่าองค์ประชุม กรรมการดำเนินการที่ดำรงตำแหน่งอยู่จะประชุมดำเนินการใด ๆ ไม่ได้ นอกจากต้องนัดเรียกให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญขึ้นโดยเร็ว เฉพาะการเลือกตั้งกรรมการดำเนินการแทนตำแหน่งที่ว่างลง

ในกรณีที่ตำแหน่งกรรมการดำเนินการว่างลงก่อนถึงคราวออกตามวาระตามความในวรรคก่อนเป็นตำแหน่งประธานกรรมการ หากไม่มีรองประธานกรรมการทำหน้าที่แทนและยังมิได้มีการประชุมใหญ่เพื่อเลือกตั้งใหม่ คณะกรรมการดำเนินการอาจพิจารณาเลือกตั้งกรรมการดำเนินการอื่นขึ้นทำหน้าที่แทนชั่วคราวจนกว่าจะมีการเลือกตั้งใหม่

กรรมการดำเนินการซึ่งที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งขึ้นแทนในตำแหน่งที่ว่าง ให้อยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่ากำหนดเวลาที่ผู้ซึ่งตนแทนนั้นชอบจะอยู่ได้

ข้อ 97 การประชุมและองค์ประชุม ให้คณะกรรมการดำเนินการประชุมกันตามคราวที่มี

กิจกรรมแต่ต้องให้มีการประชุมเดือนละหนึ่งครั้งเป็นอย่างน้อย

ให้ประธานกรรมการ หรือรองประธานกรรมการ หรือเลขานุการ เรียกประชุมคณะกรรมการดำเนินการได้ ในกรณีที่เป็นการประชุมเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงแก้ไขระเบียบ ข้อบังคับและเรื่องที่สำคัญอื่น ๆ ของสหกรณ์ ให้แจ้งเจ้าหน้าที่ของกรมส่งเสริมสหกรณ์และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ทราบด้วยทุกครั้ง

ในการประชุมคณะกรรมการดำเนินการ ต้องมีกรรมการดำเนินการมาประชุมไม่น้อยกว่า

กึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการดำเนินการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ข้อ 98 อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการดำเนินการ คณะกรรมการดำเนินการมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการทั้งปวงของสหกรณ์ให้เป็นไปตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ มติ และคำสั่งของสหกรณ์ กับทั้งในทางอันจะทำให้เกิดความจำเริญแก่สหกรณ์ ซึ่งรวมทั้งในข้อต่อไปนี้

(1) พิจารณาในเรื่องการรับสมาชิกและสมาชิกออกจากสหกรณ์ ตลอดจนดูแลให้สมาชิกปฏิบัติตามกฎต่าง ๆ ตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ มติ และคำสั่งของสหกรณ์

(2) พิจารณาดำเนินการในเรื่องผลิตผลและผลิตภัณฑ์ของสมาชิกหรือที่ซื้อจากสหกรณ์อื่น หรือบุคคลอื่นเพื่อจำหน่าย

(3) พิจารณาดำเนินการเรื่องการจัดซื้อสิ่งของที่บรรดาสมาชิกมีความต้องการมาจำหน่าย

(4) วางข้อกำหนดและระเบียบวิธีการในการให้บริการต่าง ๆ รวมทั้งกำหนดค่าเช่าค่าบริการอื่น ๆ ที่สมาชิกจะต้องชำระ

(5) พิจารณาสอบสวนข้อเท็จจริงเพื่อเสนอที่ประชุมใหญ่ขออนุมัติงดเว้นค่าบำรุงที่ดิน ค่าเช่า ค่าบริการและอื่น ๆ ตามข้อบังคับและระเบียบของสหกรณ์

(6) พิจารณาดำเนินการเรื่องการจัดให้มีเครื่องมือเครื่องจักรกลทางการเกษตรและปศุสัตว์เกี่ยวกับการผลิตหรือโรงงานอุตสาหกรรม

(7) พิจารณาในเรื่องการรับฝากเงิน การกู้ยืมเงิน การให้เงินกู้ และการฝากหรือลงทุนเงินของสหกรณ์

(8) พิจารณาเรื่องกิจกรรมกลุ่ม รวมกันผลิต รวมกันซื้อ รวมกันขาย สะสมเงินกองกลางของกลุ่ม และรวมกันแก้ปัญหาเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันของบรรดาสมาชิก

(9) พิจารณาดำเนินการต่าง ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สิน ดังระบุไว้ในวัตถุประสงค์ของสหกรณ์

(10) คำประกันเงินกู้ที่สหกรณ์กู้ยืมจากกรมส่งเสริมสหกรณ์ โดยรับผิดชอบ
การคำประกันในฐานะส่วนตัว

(11) กำหนดระเบียบต่าง ๆ ของสหกรณ์

(12) กำหนดและดำเนินการเกี่ยวกับการประชุมใหญ่ การเสนองบการเงินประจำปีและรายงานประจำปีแสดงผลการดำเนินงานของสหกรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่

(13) เสนอแนะการจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีต่อที่ประชุมใหญ่

(14) เสนอแผนงานและงบประมาณรายจ่ายประจำปี³⁰ หรือแผนปรับปรุงการดำเนินงานของสหกรณ์ ให้ที่ประชุมใหญ่อนุมัติ

(15) เสนอให้ที่ประชุมใหญ่พิจารณาให้สหกรณ์สมัครเข้าเป็นสมาชิกและออกจากการเป็นสมาชิกขุมนุมสหกรณ์ และองค์การอื่น

(16) พิจารณามอบหมายอำนาจหน้าที่ในการดำเนินงานให้แก่ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ เลขานุการ เหรัญญิก ผู้จัดการและบุคคลที่เกี่ยวข้องได้ตามความเหมาะสม

³⁰ ให้คณะกรรมการดำเนินการกลั่นกรอง แผนปรับปรุงการดำเนินงานตามมาตรา 16 (4) แก้ไขโดยมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์
(ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2562

(17) พิจารณาดำเนินการแต่งตั้งและถอดถอนคณะกรรมการอื่น หรือคณะอนุกรรมการ หรือคณะทำงาน เพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจการของสหกรณ์

(18) พิจารณาดำเนินการแต่งตั้ง หรือจ้าง และกำหนดค่าตอบแทนของผู้จัดการตลอดจนควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของผู้จัดการ ให้เป็นการถูกต้อง

(19) พิจารณากำหนดตัวเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ให้ปฏิบัติหน้าที่แทนผู้จัดการ

(20) พิจารณาดำเนินการแต่งตั้งและกำหนดค่าตอบแทนแก่ผู้ตรวจสอบภายใน

(21) เชิญบุคคลภายนอกที่เห็นสมควรเป็นที่ปรึกษาของสหกรณ์ ตลอดจนกำหนดค่าตอบแทนให้ตามที่เห็นสมควร

(22) จัดให้มีและดูแลให้เรียบร้อยซึ่งบรรดาทะเบียนสมุดบัญชีเอกสารต่าง ๆ และบรรดาอุปกรณ์ดำเนินงานของสหกรณ์

(23) พิจารณารายงานของคณะกรรมการอื่น คณะอนุกรรมการ ผู้ตรวจสอบกิจการ ความเห็นของผู้จัดการและสมาชิกเกี่ยวกับกิจการของสหกรณ์

(24) พิจารณาร่างและปฏิบัติตามหนังสือของนายทะเบียนสหกรณ์ รองนายทะเบียนสหกรณ์ ผู้ตรวจการสหกรณ์ ผู้สอบบัญชี หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์มอบหมาย

(25) พิจารณาให้ความเที่ยงธรรมแก่บรรดาสมาชิก เจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ ตลอดจนสอดส่องดูแลโดยทั่วไปเพื่อให้กิจการของสหกรณ์ดำเนินไปด้วยดี

(26) ฟ้อง ต่อสู้ หรือดำเนินคดีเกี่ยวกับกิจการของสหกรณ์ หรือประณีประนอม

ยอมความ หรือมอบข้อพิพาทให้อนุญาตตุลาการพิจารณาชี้ขาด

(27) พิจารณาแต่งตั้งผู้แทนสหกรณ์ เพื่อเข้าประชุมและออกเสียงในการประชุมใหญ่ของสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย ชุมชมสหกรณ์ และองค์กรอื่นซึ่งสหกรณ์นี้เป็นสมาชิก ทั้งนี้

ให้เป็นไปตามที่ข้อบังคับของสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย ชุมนุมสหกรณ์ และองค์การนั้นกำหนดไว้

ข้อ 99 ความรับผิดชอบของคณะกรรมการดำเนินการ ในกรณี
คณะกรรมการดำเนินการ
กระทำการ หรืองดเว้นกระทำการ หรือกระทำการโดยประมาทเลินเล่อใน
การปฏิบัติหน้าที่ของตน
จนทำให้เสื่อมเสียผลประโยชน์ของสหกรณ์หรือสมาชิก อันเป็นเหตุให้
สหกรณ์มีข้อบกพร่องเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี หรือกิจการหรือฐานะ
การเงิน ตามรายงานการสอบบัญชีหรือตามรายงานการตรวจสอบ เป็น
เหตุให้สหกรณ์ได้รับความเสียหาย คณะกรรมการดำเนินการต้อง
รับผิดชอบชดเชยค่าเสียหายให้แก่สหกรณ์

คณะกรรมการอื่น

ข้อ 100 คณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการดำเนินการ
การอาจตั้งคณะกรรมการอำนวยการจากกรรมการดำเนินการ จำนวน
..... คน โดยให้ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ เหรัญญิก
และเลขานุการของคณะกรรมการดำเนินการ เป็นกรรมการอำนวยการ
และให้คณะกรรมการดำเนินการตั้งกรรมการดำเนินการอื่นเป็นกรรมการ
ร่วมอีกตามสมควร

ให้ประธานกรรมการและเลขานุการคณะกรรมการดำเนินการเป็น
ประธานและเลขานุการ คณะกรรมการอำนวยการตามลำดับ

คณะกรรมการอำนวยการให้อยู่ในตำแหน่งได้เท่ากับกำหนดเวลา
ของคณะกรรมการดำเนินการซึ่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการนั้น

ให้คณะกรรมการอำนวยการประชุมกันตามคราวที่มีกิจธุระ แต่จะ
ต้องมีการประชุมกันเดือนละหนึ่งครั้งเป็นอย่างน้อย และให้ประธาน
กรรมการอำนวยการหรือเลขานุการนัดเรียกประชุมได้

ในการประชุมคณะกรรมการอำนวยการ ต้องมีกรรมการอำนวยการ
มาประชุมไม่น้อยกว่า

กึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการอำนวยการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ข้อวินิจฉัยทั้งปวงของคณะกรรมการอำนวยการ ให้เสนอคณะกรรมการดำเนินการในการประชุมคราวถัดไปทราบ

ข้อ 101 อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการอำนวยการ
ให้คณะกรรมการอำนวยการเป็น
ผู้ดำเนินกิจการแทนคณะกรรมการดำเนินการตามที่ได้รับมอบหมาย และ
ตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ มติ และคำสั่งของสหกรณ์ ซึ่งรวมทั้งใน
ข้อต่อไปนี้

(1) ควบคุมในเรื่องการรับเงิน การจ่ายเงิน การสะสมเงิน
การฝากหรือการเก็บรักษาเงินให้เป็นไปตามข้อบังคับและระเบียบของ
สหกรณ์

(2) ควบคุมการจัดทำบัญชี และทะเบียนต่าง ๆ ของ
สหกรณ์ให้ถูกต้องครบถ้วนและเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

(3) ควบคุมดูแล เก็บรักษาเอกสารหลักฐานต่าง ๆ
ตลอดจนทรัพย์สินของสหกรณ์ให้อยู่ในสภาพอันดีและปลอดภัยและ
พร้อมที่จะให้ผู้เกี่ยวข้องตรวจสอบได้ทันที

(4) เสนอแนะคณะกรรมการดำเนินการในการปรับปรุง
หรือแก้ไขการบริหารงานของสหกรณ์

(5) ควบคุมดูแลการจัดทำงบการเงินประจำปีและ
รายงานประจำปีแสดงผล
การดำเนินงานของสหกรณ์เสนอคณะกรรมการดำเนินการพิจารณา เพื่อ
เสนอต่อที่ประชุมใหญ่อनुมติ

(6) พิจารณาการจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีของ
สหกรณ์ เสนอต่อคณะกรรมการดำเนินการพิจารณาและเสนอให้ที่ประชุม
ใหญ่พิจารณาอนุมัติ

(7) จัดทำแผนงานและงบประมาณรายจ่ายประจำปี
ของสหกรณ์ เสนอต่อคณะกรรมการดำเนินการพิจารณาและเสนอให้
ที่ประชุมใหญ่อनुมติ

(8) ทำนิติกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับการดำเนินงานของสหกรณ์ตามที่คณะกรรมการดำเนินการมอบหมาย

ข้อ 102 คณะกรรมการเงินกู้ คณะกรรมการดำเนินการอาจตั้งคณะกรรมการเงินกู้จากกรรมการดำเนินการ จำนวน.....คน โดยให้มีตำแหน่งประธานกรรมการคนหนึ่งและเลขานุการคนหนึ่ง นอกนั้นเป็นกรรมการ

คณะกรรมการเงินกู้ให้อยู่ในตำแหน่งได้เท่ากับกำหนดเวลาของคณะกรรมการดำเนินการซึ่งตั้ง คณะกรรมการเงินกู้ขึ้น

ให้คณะกรรมการเงินกู้ประชุมกันตามคราวที่มีกิจธุระแต่จะต้องมีการประชุมกันเดือนละหนึ่งครั้งเป็นอย่างน้อย และให้ประธานกรรมการเงินกู้หรือเลขานุการนัดเรียกประชุมได้

ในการประชุมคณะกรรมการเงินกู้ ต้องมีกรรมการเงินกู้เข้าประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการเงินกู้ทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ข้อวินิจฉัยทั้งปวงของคณะกรรมการเงินกู้ ให้นำเสนอคณะกรรมการดำเนินการทราบในการประชุมคราวถัดไป

ข้อ 103 อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการเงินกู้ ให้คณะกรรมการเงินกู้มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาวินิจฉัยอนุมัติการให้เงินกู้แก่สมาชิกตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ มติ และคำสั่งของสหกรณ์ รวมทั้งข้อต่อไปนี้

(1) ตรวจสอบการใช้เงินกู้ของสมาชิกให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ให้เงินกู้นั้น

(2) ตรวจสอบและควบคุมให้เงินกู้มีหลักประกันตามที่กำหนดไว้ในระเบียบของสหกรณ์ และเมื่อเห็นว่าหลักประกันสำหรับเงินกู้อย่างใดเกิดบกพร่องก็ต้องกำหนดให้ผู้กู้จัดการแก้ไขให้คืนดีภายในระยะเวลาที่กำหนด

(3) ดูแลและติดตามการชำระหนี้ของสมาชิกผู้กู้ให้เป็นไปตามที่กำหนดในสัญญา

(4) รายงานและสอบสวนเบื้องต้นให้ได้ข้อความจริง
ในกรณีสมาชิกผู้กู้ขอผ่อนเวลาการส่งชำระหนี้เงินกู้ หรือผิดนัดการส่ง
ชำระหนี้ เพื่อเสนอความเห็นให้คณะกรรมการดำเนินการพิจารณาผ่อนผัน
หรือเรียกคืนเงินกู้ หรือสอบสวนลงโทษให้สมาชิกออกจากสหกรณ์ตาม
ข้อ 57 (1) (2) หรือพิจารณาว่าตกเป็นผู้ผิดนัดชำระหนี้ตามข้อ 92 (6)
โดยจะต้องรายงานเป็นประจำทุกเดือน

ข้อ 104 คณะกรรมการศึกษาและประชาสัมพันธ์ คณะ
กรรมการดำเนินการอาจตั้งคณะกรรมการศึกษาและประชาสัมพันธ์จาก
กรรมการดำเนินการ จำนวน ..... คน โดยให้มีตำแหน่งเป็น
ประธานกรรมการคนหนึ่งและเลขานุการคนหนึ่ง นอกนั้นเป็นกรรมการ
คณะกรรมการศึกษาและประชาสัมพันธ์ให้อยู่ในตำแหน่งได้เท่าที่
กำหนดเวลาของกรรมการดำเนินการซึ่งตั้งคณะกรรมการศึกษาและ
ประชาสัมพันธ์นั้น

ให้คณะกรรมการศึกษาและประชาสัมพันธ์ประชุมกันตามคราวที่มี
กิจธุระ แต่ต้องมีการประชุมกันเดือนละหนึ่งครั้งเป็นอย่างน้อย และให้
ประธานกรรมการศึกษาและประชาสัมพันธ์หรือเลขานุการ
นัดเรียกประชุมได้

ในการประชุมคณะกรรมการศึกษาและประชาสัมพันธ์ ต้องมี
กรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่า
กึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการศึกษาและประชาสัมพันธ์ทั้งหมด จึงจะเป็น
องค์ประชุม

ให้คณะกรรมการศึกษาและประชาสัมพันธ์รายงานผลการปฏิบัติงาน
ให้คณะกรรมการดำเนินการทราบในการประชุมคราวถัดไป

**ข้อ 105 อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการศึกษาและ
ประชาสัมพันธ์** ให้คณะกรรมการศึกษาและประชาสัมพันธ์มีอำนาจและ

หน้าที่ดำเนินการกิจการตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ มติ และคำสั่งของสหกรณ์ในส่วนที่เกี่ยวข้อง ซึ่งรวมทั้งในข้อต่อไปนี้

(1) ให้ความช่วยเหลือทางวิชาการแก่สมาชิก โดยให้การศึกษาและอบรมแก่สมาชิกและผู้สนใจให้ทราบถึงเจตนารมณ์ หลักการวิธีการและการบริหารงานของสหกรณ์

(2) ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข่าวสาร ความรู้เกี่ยวกับลักษณะ ประโยชน์ รวมทั้งผลงานของสหกรณ์ให้สมาชิกและบุคคลภายนอกได้รับทราบ

(3) ดำเนินการในการประชาสัมพันธ์และให้ความรู้แก่ผู้สนใจสมัครเข้าเป็นสมาชิก

(4) ให้การศึกษอบรมและเผยแพร่แก่สมาชิกถึงวิธีการออมทรัพย์ และการใช้จ่ายเงินอย่างรอบคอบตลอดจนวิชาการต่าง ๆ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพ

(5) ศึกษาและติดตามข่าวความเคลื่อนไหวด้านการดำเนินงานของสหกรณ์อื่น ทั้งในและนอกประเทศเพื่อนำตัวอย่างที่ดีมาเสนอคณะกรรมการดำเนินการพิจารณานำมาบริการแก่สมาชิกตามความเหมาะสม

คณะอนุกรรมการ

ข้อ 106 คณะอนุกรรมการ ในกรณีจำเป็นแก่การดำเนินงาน คณะกรรมการดำเนินการอาจมีคำสั่งแต่งตั้งอนุกรรมการต่าง ๆ เพื่อมอบหมายให้ปฏิบัติภารกิจของสหกรณ์ โดยมีอำนาจหน้าที่ตามที่คณะกรรมการดำเนินการกำหนด

³¹ คณะกรรมการดำเนินการอาจแต่งตั้งบุคคลภายนอกที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องนั้น ๆ เป็นที่ปรึกษาอนุกรรมการและให้ถือว่าที่ปรึกษาอนุกรรมการเป็นส่วนหนึ่งขององค์ประกอบ

³¹ องค์ประกอบของคณะอนุกรรมการอาจประกอบด้วยที่ปรึกษาอนุกรรมการ ประธานอนุกรรมการ อนุกรรมการ และเลขานุการอนุกรรมการ

ประธานในที่ประชุม

ข้อ 107   **ประธานในที่ประชุม**   ในการประชุมใหญ่ หรือการประชุมคณะกรรมการดำเนินการ

ให้ประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุม ก็ให้รองประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม และถ้ารองประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุมด้วย ก็ให้ที่ประชุมเลือกตั้งกรรมการดำเนินการคนหนึ่งขึ้นเป็นประธานในที่ประชุมเฉพาะการประชุมคราวนั้น

ในการประชุมคณะกรรมการอื่นหรือคณะอนุกรรมการ เช่น คณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการเงินกู้ คณะกรรมการศึกษาและประชาสัมพันธ์ ให้ประธานของคณะกรรมการนั้น ๆ

เป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุมก็ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่ง

เป็นประธานในที่ประชุมเฉพาะการประชุมคราวนั้น

ในการประชุมกลุ่ม ให้ประธานกลุ่มหรือเลขานุการกลุ่ม (ถ้ามี) เป็นประธานในที่ประชุมตามลำดับ แต่ถ้าประธานกลุ่มหรือเลขานุการกลุ่มไม่อยู่ในที่ประชุมก็ให้ที่ประชุมเลือกสมาชิกซึ่งเข้าประชุมคนหนึ่งขึ้นเป็นประธานในที่ประชุมเฉพาะการประชุมคราวนั้น

ในการประชุมใหญ่วิสามัญที่สมาชิกร้องขอให้เรียกประชุม ในกรณี ที่ที่ประชุมใหญ่ได้มีมติ

ถอดถอนคณะกรรมการดำเนินการทั้งคณะหรือตำแหน่งประธานกรรมการ ให้ผู้ตรวจสอบกิจการ

เป็นประธานในที่ประชุม

การออกเสียงและการวินิจฉัยปัญหาในที่ประชุม

ข้อ 108   **การออกเสียง**   สมาชิกหรือผู้แทนสมาชิกคนหนึ่ง ให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน

ออกเสียงในที่ประชุมใหญ่และที่ประชุมกลุ่มสุดแต่กรณี   สมาชิกและผู้แทนสมาชิกจะมอบให้ผู้อื่น

มาประชุมและออกเสียงแทนตนไม่ได้

ถ้าในปัญหาซึ่งที่ประชุมวินิจฉัยนั้น ผู้ใดมีส่วนได้เสียเป็นพิเศษ
เฉพาะตัว ผู้นั้นจะออกเสียง
ในเรื่องนั้นไม่ได้

ข้อ 109 การวินิจฉัยปัญหา การวินิจฉัยปัญหาต่าง ๆ ในที่
ประชุมใหญ่ หรือที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการ หรือที่ประชุมคณะ
กรรมการอื่น ๆ ให้ถือคะแนนเสียงข้างมาก ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้
ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด เว้นแต่
ในกรณีต่อไปนี้ให้ถือเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกหรือ
ผู้แทนสมาชิกซึ่งมาประชุม

- (1) การแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับ
- (2) การควบสหกรณ์
- (3) การแยกสหกรณ์
- (4) การเลิกสหกรณ์

การอื่นใดที่ข้อบังคับนี้กำหนดการลงคะแนนเสียงไว้เป็นการเฉพาะ
ก็ให้ถือปฏิบัติเป็นไปตามข้อกำหนดนั้น

ถ้าในปัญหาซึ่งที่ประชุมวินิจฉัยนั้น ผู้ใดมีส่วนได้เสียเป็นพิเศษ
เฉพาะตัว ผู้นั้นจะออกเสียงในเรื่องนั้นไม่ได้

รายงานการประชุม

ข้อ 110 รายงานการประชุม ในการประชุมใหญ่ การ
ประชุมกลุ่ม การประชุมคณะกรรมการดำเนินการ หรือการประชุมคณะ
กรรมการอื่น ๆ นั้น ต้องจัดให้ผู้เข้าประชุมลงลายมือชื่อพร้อมทั้งบันทึก
เรื่องที่พิจารณาวินิจฉัยทั้งสิ้นไว้ในรายงานการประชุม และให้ประธานใน
ที่ประชุมกับเลขานุการ หรือกรรมการอื่น ๆ อนุกรรมการ แล้วแต่กรณี อีก
คนหนึ่งเข้าประชุมนั้น ๆ ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญ

รายงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินการต้องจัดทำให้แล้วเสร็จ
ภายในไม่เกินสามสิบวัน

หมวด 9

ผู้จัดการและเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์

ข้อ 111 การจ้างและแต่งตั้งผู้จัดการ คณะกรรมการดำเนินการอาจพิจารณาคัดเลือกบุคคลที่มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความรู้ความสามารถและความเหมาะสมเพื่อแต่งตั้งหรือจ้างเป็นผู้จัดการของสหกรณ์ โดยต้องไม่เป็นบุคคลที่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อ 92 (1) (2) (3) (4) (5) (6) (7) หรือเป็น

ที่ปรึกษาสหกรณ์หรือเป็นผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์ และในการจ้างผู้จัดการต้องทำหนังสือสัญญาจ้างไว้เป็นหลักฐาน และให้คณะกรรมการดำเนินการเรียกให้มีหลักประกันให้เป็นไปตามกฎหมาย

ในการแต่งตั้ง หรือจ้างผู้จัดการ ต้องให้ผู้จัดการรับทราบและรับรองที่จะปฏิบัติหน้าที่

ดังกล่าวไว้ในข้อ 113 เป็นลายลักษณ์อักษร

ให้คณะกรรมการดำเนินการมีอำนาจกำหนดระเบียบของสหกรณ์เกี่ยวกับการคัดเลือกหรือสอบคัดเลือก การแต่งตั้งหรือจ้าง การกำหนดอัตราเงินเดือน การให้สวัสดิการและการให้ออกจากตำแหน่งของผู้จัดการ

ข้อ 112 การดำรงตำแหน่งผู้จัดการ สหกรณ์อาจจ้างผู้จัดการได้สองวิธี คือ มีกำหนดระยะเวลาจ้างหรือไม่มีกำหนดระยะเวลาจ้างก็ได้

ข้อ 113 อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้จัดการ ผู้จัดการมีอำนาจหน้าที่ในการจัดการทั่วไปและรับผิดชอบเกี่ยวกับบรรดากิจการประจำของสหกรณ์ รวมทั้งในข้อต่อไปนี้

(1) ตรวจสอบการสมัครเข้าเป็นสมาชิกให้เป็นการถูกต้องตลอดจนเป็นธุระจัดให้

ผู้เข้าเป็นสมาชิกลงลายมือชื่อในทะเบียนสมาชิกและชำระค่าธรรมเนียมแรกเข้ากับค่าหุ้นตามข้อบังคับของสหกรณ์

(2) ควบคุมให้มีการเก็บเงินค่าหุ้น โอนหุ้น แฉงยอดจำนวนหุ้น จ่ายคืนค่าหุ้นและชักชวนการถือหุ้นในสหกรณ์

(3) รับฝากเงิน จ่ายคืนเงินฝาก และส่งเสริมการรับฝากเงินของสหกรณ์

(4) เป็นธุระในการตรวจสอบคำขอกู้ จ่ายเงินกู้ จัดทำเอกสารเกี่ยวกับเงินกู้ให้เป็นไปตามแบบและระเบียบของสหกรณ์

(5) จัดทำรายละเอียดของสมาชิกรายตัวเกี่ยวกับเงินค่าหุ้น และเงินให้กู้ทุกหกเดือนพร้อมกับแจ้งให้สมาชิกทราบเป็นรายบุคคล

(6) พิจารณาจัดจ้างเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดในระเบียบของสหกรณ์ รวมถึงกำหนดหน้าที่และวิธีปฏิบัติงานของบรรดาเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ตลอดจนเป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบดูแลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เหล่านั้นให้เป็นไปโดยถูกต้องเรียบร้อย

(7) เป็นธุระกวาดขันในเรื่องการออกใบรับ เรียกใบรับ หรือจัดให้มีใบสำคัญเกี่ยวกับการซื้อขาย และการทำธุรกิจต่าง ๆ ของสหกรณ์ รับผิดชอบในการรับจ่ายเงินของสหกรณ์ให้เป็นการถูกต้องรวบรวมใบสำคัญและเอกสารต่าง ๆ เกี่ยวกับการเงินไว้โดยครบถ้วน และเก็บรักษาเงินของสหกรณ์ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในระเบียบของสหกรณ์

(8) รับผิดชอบและดูแลในการจัดทำบัญชีและทะเบียนต่าง ๆ ของสหกรณ์ ให้ถูกต้องครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน

(9) ติดต่อประสานงานกับเลขานุการในการนัดเรียกประชุมใหญ่ ประชุมคณะกรรมการดำเนินการ ประชุมคณะกรรมการอื่น ๆ และประชุมคณะอนุกรรมการ

(10) รับผิดชอบจัดทำงบการเงินประจำปี และรายงานประจำปีแสดงผลการดำเนินงานของสหกรณ์เสนอคณะกรรมการดำเนินการพิจารณา เพื่อเสนอให้ที่ประชุมใหญ่อนุมัติ

(11)จัดทำแผนงานและงบประมาณรายจ่ายประจำปี แผนปรับปรุงการดำเนินงานของสหกรณ์เสนอคณะกรรมการดำเนินการพิจารณา เพื่อเสนอให้ที่ประชุมใหญ่อนุมัติ

(12)จัดทำแผนปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ให้สอดคล้องกับแผนงานที่ได้รับอนุมัติจากที่ประชุมใหญ่

(13)เข้าร่วมประชุมและชี้แจงในการประชุมใหญ่ ประชุมคณะกรรมการดำเนินการ และประชุมคณะกรรมการอื่น ๆ เว้นแต่กรณีซึ่งที่ประชุมนั้น ๆ มิให้เข้าร่วมประชุม

(14)ปฏิบัติการเกี่ยวกับงานสารบรรณของสหกรณ์

(15)รักษาดวงตราของสหกรณ์ และรับผิดชอบตรวจตราดูแลทรัพย์สินต่าง ๆ ของสหกรณ์ ตลอดจนผลิตผล ผลิตภัณฑ์ และสินค้าอื่น ๆ ของสหกรณ์ ให้อยู่ในสภาพอันดีและปลอดภัย

(16)เสนอรายงานกิจการประจำเดือนของสหกรณ์ต่อคณะกรรมการดำเนินการ

(17)รักษาเงินสดของสหกรณ์ภายในจำนวนที่คณะกรรมการดำเนินการอนุญาต ให้สำรองไว้ใช้จ่ายในกิจการของสหกรณ์ และจัดการส่งเงินของสหกรณ์ นอกจากจำนวนดังกล่าวนั้น เข้าฝากตามที่คณะกรรมการดำเนินการกำหนด

(18)สำรวจผลิตผลและสินค้าอื่น ๆ ในตลาดต่าง ๆ เพื่อเป็นหลักในการพิจารณาดำเนินกิจการของสหกรณ์กับแจ้งให้คณะกรรมการดำเนินการและสมาชิกทราบความเคลื่อนไหวของราคาผลิตผล และสินค้านั้น ๆ ด้วย

(19)ดูแลที่ดิน สำนักงาน อาคาร อุปกรณ์ และทรัพย์สินอื่น ๆ ของสหกรณ์

(20)รับผิดชอบตรวจสอบการรับจ่ายเงินทั้งปวงของสหกรณ์ให้เป็นการถูกต้องตลอดจนรวบรวมใบสำคัญและเอกสารต่าง ๆ เกี่ยวกับการเงินของสหกรณ์ไว้โดยครบถ้วน

(21)เป็นธุระในการส่งเสริมเผยแพร่วิชาการเกษตร การผลิตทางอุตสาหกรรม หรือการประกอบอาชีพในหมู่สมาชิก การจัดทำบิลสินทรัพย์และหนี้สิน งบรายได้และค่าใช้จ่ายกับทะเบียนเกษตรกรรมอื่น ๆ สำหรับสมาชิก การศึกษาอบรมทางสหกรณ์และทางอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในหมู่สมาชิกตลอดจนชักชวนการฝากเงินในสหกรณ์

(22)เสนอรายการหรือรายงานของสหกรณ์ต่อทางราชการ ตามแบบและระยะเวลาที่ทางราชการกำหนด

(23) ค้ำประกันเงินกู้ที่สหกรณ์กู้ยืมจากกรมส่งเสริมสหกรณ์ โดยรับผิดชอบการค้ำประกันในฐานะส่วนตัว

(24)ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการดำเนินการ หรือคณะกรรมการอื่น ๆ ของสหกรณ์มอบหมายหรือตามที่ควรกระทำ เพื่อให้กิจการในหน้าที่ลุล่วงไปด้วยดี

ข้อ 114 การพ้นจากตำแหน่งของผู้จัดการ ผู้จัดการของสหกรณ์ต้องพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

(1) ตาย

(2) ลาออกโดยแสดงความจำนงทำเป็นหนังสือต่อคณะกรรมการดำเนินการ

(3) ขาดคุณสมบัติตามระเบียบของสหกรณ์ หรือมีลักษณะต้องห้ามตามที่ข้อบังคับและกฎหมายสหกรณ์กำหนด

(4) ครบกำหนดตามสัญญาจ้าง หรืออายุครบ... (ระบุอายุให้ชัดเจนแต่ไม่เกิน 60 ปี) ...ปีบริบูรณ์³² สุดแต่เงื่อนไขใดจะถึงกำหนดก่อน และให้พ้นจากตำแหน่งในวันสิ้นปีทางบัญชีที่อายุครบ ... (ระบุอายุเช่นเดียวกับอายุข้างต้น)... ปีบริบูรณ์

(5) ถูกเลิกจ้าง

³² อายุตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับแต่ต้องไม่เกินหกสิบปีบริบูรณ์ตามระเบียนนายทะเบียนสหกรณ์ ว่าด้วยการกำหนดข้อบังคับเกี่ยวกับการพ้นจากตำแหน่งของผู้จัดการสหกรณ์ พ.ศ. 2565

(6) ถูกลงโทษให้ออกหรือไล่ออก หรือมีพฤติกรรมอันแสดงให้เห็นเป็นประจักษ์ว่าได้กระทำการหรืองดเว้นกระทำการใด ๆ อันอาจทำให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีแก่ประชาชนหรือไม่เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ผู้จัดการสหกรณ์

ข้อ 115 การลาออกของผู้จัดการ ให้ผู้จัดการยื่นหนังสือถึงสหกรณ์ก่อนวันที่จะออกไม่น้อยกว่าสามสิบวัน และให้เลขานุการนำเสนอที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการพิจารณาการลาออกนั้น

ข้อ 116 ³³การมอบหมายงานในหน้าที่ผู้จัดการให้กรรมการดำเนินการ ภายใน 5 ปี นับแต่วันที่จดทะเบียนสหกรณ์ ถ้าสหกรณ์ยังมิได้มีการจัดจ้างและแต่งตั้งผู้จัดการ หรือสหกรณ์ไม่อยู่ในฐานะจะจัดจ้างเจ้าหน้าที่สหกรณ์ในตำแหน่งอื่นด้วยได้ ให้คณะกรรมการดำเนินการมอบหมายงานในหน้าที่ผู้จัดการให้กรรมการดำเนินการคนใดคนหนึ่งได้ตามที่เห็นสมควร

ข้อ 117 ³⁴การแต่งตั้งผู้รักษาการแทนผู้จัดการ ถ้าตำแหน่งผู้จัดการว่างลงและยังไม่ได้แต่งตั้งให้ผู้ใดดำรงตำแหน่งแทน หรือเมื่อผู้จัดการไม่อยู่หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้เป็นครั้งคราว ให้รองผู้จัดการหรือผู้ช่วยผู้จัดการ หรือเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ตามที่คณะกรรมการดำเนินการมอบหมายเป็นผู้รักษาการแทน

ข้อ 118 การเปลี่ยนผู้จัดการ ในกรณีที่มีการเปลี่ยนผู้จัดการ ให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการดำเนินการต้องจัดให้มีการตรวจสอบหลักฐานทางบัญชีและการเงิน ผลิตผลและสินค้าอื่น ๆ กับบรรดาทรัพย์สินและหนี้สิน ตลอดจนจัดทำงบการเงินของสหกรณ์เพื่อทราบฐานะอันแท้จริงก่อนที่จะส่งมอบงาน

³³ สหกรณ์ใดจดทะเบียนจัดตั้งเกินกว่า 5 ปี สหกรณ์ควรจ้างผู้จัดการ และแก้ไขโดยยกเลิกข้อนี้

³⁴ โปรดตรวจสอบตำแหน่งที่ปรากฏในข้อนี้ ให้สัมพันธ์กับระเบียบสหกรณ์ฯ ว่าด้วยข้อบังคับการทำงาน หรือระเบียบสหกรณ์ฯ ว่าด้วยเจ้าหน้าที่ฯ

ข้อ 119 เจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ นอกจากตำแหน่งผู้จัดการแล้ว สหกรณ์อาจจัดจ้างและแต่งตั้งเจ้าหน้าที่อื่นตามความจำเป็นเพื่อปฏิบัติงานในสหกรณ์ โดยต้องไม่เป็นบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้าม

ตามข้อ 92 (1) (2) (3) (4) (5) (6) (7) หรือเป็นที่ปรึกษาสหกรณ์หรือผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์ ทั้งนี้

ตามระเบียบของสหกรณ์

หมวด 10

ที่ปรึกษาและผู้ตรวจสอบกิจการ

ข้อ 120 ที่ปรึกษา คณะกรรมการดำเนินการอาจเชิญบุคคลภายนอกซึ่งทรงคุณวุฒิมีความรู้ความสามารถและเหมาะสมเป็นที่ปรึกษาของสหกรณ์ได้ เพื่อให้ความเห็นแนะนำในการดำเนินงานทั่วไปของสหกรณ์ จำนวนไม่เกินห้าคน ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบของสหกรณ์

ผลประโยชน์และค่าตอบแทน หรือค่าใช้จ่ายที่มีชื่อเรียกเป็นอย่างอื่นของผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นที่ปรึกษา ซึ่งจะต้องได้รับให้อยู่ภายใต้งบประมาณรายจ่ายที่ได้รับอนุมัติต่อที่ประชุมใหญ่

ผู้ตรวจสอบกิจการ

ข้อ 121 ผู้ตรวจสอบกิจการ ให้ที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งสมาชิกหรือบุคคลภายนอกซึ่งเป็น

บุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคล และเป็นผู้ที่มีคุณวุฒิความรู้ความสามารถในด้านการเงิน การบัญชี

การบริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์ การสหกรณ์ หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์ และมีคุณสมบัติเป็น

ผู้ผ่านการอบรมการตรวจสอบกิจการจากกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ หรือหน่วยงานอื่นที่ได้รับการรับรองหลักสูตรจากกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ รวมทั้งไม่มีลักษณะต้องห้ามตามระเบียนนายทะเบียนสหกรณ์

เป็นผู้ตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ จำนวน.....³⁵(ตัวอักษร) คน หรือ
คณะผู้ตรวจสอบกิจการจำนวน.....³⁴ (ตัวอักษร) คนต่อคณะ หรือ
หนึ่งนิติบุคคล

กรณีเลือกคณะผู้ตรวจสอบกิจการ ให้มีประธานคณะหนึ่งคนมีหน้าที่ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการตรวจสอบกิจการ และให้ประกาศชื่อประธานคณะผู้ตรวจสอบกิจการ
ให้ที่ประชุมใหญ่ทราบด้วย

**ข้อ 122 ขั้นตอนและวิธีการเลือกตั้งผู้ตรวจสอบ
กิจการ** ให้สหกรณ์ประกาศขั้นตอนและวิธีการเลือกตั้งเป็นลายลักษณ์
อักษรให้สมาชิกทราบก่อนวันประชุมใหญ่ และให้ประกาศรับสมัคร
บุคคลเข้ารับการเลือกตั้งเป็นผู้ตรวจสอบกิจการก่อนวันประชุมใหญ่ และ
พิจารณาคัดเลือกผู้ตรวจสอบกิจการที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้อง
ห้ามตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์กำหนด เพื่อนำเสนอชื่อผู้ผ่าน
การคัดเลือกเสนอให้ที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งตามประกาศ โดยผู้สมัครเข้า
รับการเลือกตั้งเป็นผู้ตรวจสอบกิจการต้องแสดงตนต่อที่ประชุมใหญ่ด้วย
และให้ผู้ที่ได้รับเลือกตั้งคะแนนสูงสุดเป็นผู้ตรวจสอบกิจการ หากมี
คะแนนเท่ากันให้ประธานออกเสียงเพิ่มอีกหนึ่งเสียงเป็นเสียงชี้ขาด

³⁵ ระบุจำนวนผู้ตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ที่แน่นอน แต่ไม่เกิน 5 คนหรือ 1 นิติบุคคล

³⁶ทั้งนี้ ให้ผู้ที่ได้รับเลือกตั้งลำดับคะแนนรองลงมาเป็นผู้ตรวจสอบ
กิจการสำรอง จำนวน.....คน หรือ คณะ หรือ หนึ่งนิติบุคคล

กรณีมีผู้ตรวจสอบกิจการคนใดขาดจากการเป็นผู้ตรวจสอบกิจการ
ตามข้อ 124 (2) (3) (4) หรือ (5) ให้ผู้ตรวจสอบกิจการสำรองเข้าปฏิบัติ
หน้าที่ได้ทันทีเท่าระยะเวลาที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน หรือจนกว่าจะมี
การเลือกตั้งผู้ตรวจสอบกิจการใหม่

ข้อ 123 การดำรงตำแหน่งผู้ตรวจสอบกิจการ ผู้ตรวจ
สอบกิจการอยู่ในตำแหน่งได้
มีกำหนดเวลา.....³⁷ปีบัญชีสหกรณ์ เมื่อครบกำหนดเวลาแล้วยังไม่มีการ
เลือกตั้งผู้ตรวจสอบกิจการคนใหม่ ก็ให้ผู้ตรวจสอบกิจการคนเดิมปฏิบัติ
หน้าที่อยู่ต่อไปจนกว่าที่ประชุมใหญ่มีมติเลือกตั้งผู้ตรวจสอบกิจการคน
ใหม่

ผู้ตรวจสอบกิจการที่พ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจจะได้รับ
เลือกตั้งจากที่ประชุมใหญ่อีกได้แต่ต้องไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

กรณีผู้ตรวจสอบกิจการขาดจากการเป็นผู้ตรวจสอบกิจการก่อน
ครบวาระ ให้กำหนดระเบียบวาระการประชุมใหญ่เพื่อเลือกตั้งผู้ตรวจสอบ
กิจการคนใหม่ ในคราวประชุมใหญ่ครั้งแรกหลังจาก
ผู้ตรวจสอบกิจการคนนั้นขาดจากการเป็นผู้ตรวจสอบกิจการ และนับวาระ
การดำรงตำแหน่งของผู้แทนต่อเนื่องจากผู้ที่ตนมาดำรงตำแหน่ง

³⁶ ผู้ตรวจสอบกิจการสำรองสัมพันธ์กับข้อ 121 เช่น กรณีเลือกผู้ตรวจสอบกิจการเป็นคณะ ให้
กำหนดผู้ตรวจสอบกิจการสำรองเป็นคณะ เป็นต้น

หมายเหตุ : เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการเลือกตั้งหรือกำหนดค่าตอบแทนสหกรณ์ควรกำหนด
ให้ชัดเจนว่าผู้ตรวจสอบกิจการจะเป็นรายบุคคล หรือ คณะ หรือ นิติบุคคล (ต้องเลือกอย่างใด
อย่างหนึ่ง)

³⁷ ระบุจำนวนปีให้ชัดเจน และต้องไม่เกิน 3 ปี

ข้อ 124 การขาดจากการเป็นผู้ตรวจสอบกิจการ ผู้
ตรวจสอบกิจการต้องขาดจากการเป็น
ผู้ตรวจสอบกิจการเพราะเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

- (1) พ้นจากตำแหน่งตามวาระ
- (2) ตาย
- (3) ลาออกโดยแสดงเหตุผลเป็นหนังสือยื่นต่อ
ประธานคณะกรรมการดำเนินการและให้มีผลวันที่ประชุมคณะกรรมการ
ดำเนินการสหกรณ์มีมติรับทราบ
- (4) ที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์ลงมติถอดถอนผู้ตรวจสอบ
กิจการซึ่งเป็นบุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคล ออกจากตำแหน่งทั้ง
คณะหรือรายบุคคล
- (5) อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์วินิจฉัยว่าขาด
คุณสมบัติ หรือมีลักษณะต้องห้ามตามระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์
กำหนด

ข้อ 125 อำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจสอบกิจการ ผู้ตรวจ
สอบกิจการมีอำนาจหน้าที่ตรวจสอบการดำเนินงานทั้งปวงของสหกรณ์
ทั้งด้านการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี และ
ด้านปฏิบัติการในการดำเนินธุรกิจตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของ
สหกรณ์ รวมทั้งการประเมินผล
การควบคุมภายใน การรักษาความปลอดภัยของข้อมูลสารสนเทศของ
สหกรณ์ และการตรวจสอบในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

- (1) ตรวจสอบความถูกต้องของการบันทึกบัญชีเพื่อให้เป็น
ไปตามแบบและรายการที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด
- (2) ประเมินความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลการ
ดำเนินงานของคณะกรรมการดำเนินการเพื่อให้ข้อสังเกตและข้อเสนอ
แนะในการปรับปรุงการบริหารงานของคณะกรรมการดำเนินการให้เป็นไป
ตามกฎหมาย ข้อบังคับ และระเบียบของสหกรณ์
- (3) สอบทานระบบการปฏิบัติงานของสหกรณ์ เพื่อให้เป็น
ไปตามกฎหมาย ระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ ข้อบังคับ และระเบียบของ

สหกรณ์ รวมทั้งคำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์ สำนักงานสหกรณ์จังหวัด
สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ กำหนดให้ต้องปฏิบัติ

(4) ตรวจสอบและสอบทานระบบการควบคุม ดูแลรักษา
ทรัพย์สินของสหกรณ์ วิเคราะห์และประเมินความมีประสิทธิภาพการใช้
ทรัพย์สินของสหกรณ์ เพื่อให้การใช้ทรัพย์สินเป็นไปอย่างเหมาะสมและ
คุ้มค่า

(5) ตรวจสอบและติดตามการดำเนินงานของสหกรณ์
ในการพิจารณาแก้ไข ข้อสังเกตหรือข้อบกพร่องเกี่ยวกับการดำเนินงาน
ที่ได้รับแจ้งจากสำนักงานสหกรณ์จังหวัด สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์
หรือผู้สอบบัญชี

ข้อ 126 การรายงานผลการตรวจสอบ ให้ผู้ตรวจสอบ
กิจการมีหน้าที่รายงานผลการตรวจสอบ เป็นลายลักษณ์อักษร
ประจำเดือนและประจำปี เพื่อสรุปผลการตรวจสอบ รวมทั้งข้อสังเกตข้อ
เสนอแนะที่เป็นประโยชน์ และเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการดำเนินการ
เพื่อแจ้งผลการตรวจสอบประจำเดือน
ที่ผ่านมา เข้าร่วมประชุมใหญ่เพื่อรายงานผลการตรวจสอบประจำปีเสนอ
ต่อที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์ด้วย

กรณีพบว่ามีเหตุการณ์ที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่สหกรณ์
หรือสมาชิก หรือสหกรณ์
มีการปฏิบัติไม่เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง ประกาศหรือคำแนะนำ
ของทางราชการ รวมทั้งข้อบังคับ ระเบียบ มติที่ประชุมหรือคำสั่งของ
สหกรณ์ที่อาจจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่สมาชิกหรือสหกรณ์อย่าง
ร้ายแรง ให้แจ้งผลการตรวจสอบกิจการต่อคณะกรรมการดำเนินการทันที
เพื่อดำเนินการแก้ไข และให้จัดส่งสำเนารายงานดังกล่าวต่อสำนักงาน
ตรวจบัญชีสหกรณ์ และสำนักงานสหกรณ์จังหวัดโดยเร็ว

ให้ผู้ตรวจสอบกิจการติดตามผลการดำเนินการแก้ไขข้อบกพร่อง
ข้อสังเกต และให้รายงานผลการติดตามการแก้ไขข้อบกพร่อง ข้อสังเกต
ของสหกรณ์ไว้ในรายงานผลการตรวจสอบกิจการด้วย

ข้อ 127 ความรับผิดชอบของผู้ตรวจสอบกิจการ กรณีผู้ตรวจสอบกิจการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ หรือประพฤติดิจริยธรรมในการปฏิบัติงานจนเป็นเหตุให้สหกรณ์ได้รับความเสียหาย ผู้ตรวจสอบกิจการต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายให้แก่สหกรณ์ หรือหากตรวจพบข้อบกพร่องของสหกรณ์ต้องแจ้งให้คณะกรรมการดำเนินการทราบโดยเร็ว และผู้ตรวจสอบกิจการต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายอันจะเกิดแก่สหกรณ์ด้วยเหตุไม่เช่นนั้น

การพิจารณาความรับผิดชอบของผู้ตรวจสอบกิจการให้เป็นไปตามมติของที่ประชุมใหญ่

ข้อ 128 สหกรณ์มีหน้าที่ต่อผู้ตรวจสอบกิจการดังนี้
(1)อำนวยความสะดวก ให้ความร่วมมือแก่ผู้ตรวจสอบกิจการในการให้คำชี้แจงตอบข้อซักถามต่าง ๆ พร้อมทั้งจัดเตรียมข้อมูล เอกสารหลักฐานประกอบการบันทึกบัญชีของสหกรณ์ เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบกิจการ

(2) กำหนดระเบียบวาระการประชุมให้ผู้ตรวจสอบกิจการรายงานผลการตรวจสอบกิจการประจำเดือนและจัดทำหนังสือเชิญให้ผู้ตรวจสอบกิจการเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ทุกครั้ง

(3) พิจารณาปฏิบัติตามข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของผู้ตรวจสอบกิจการเพื่อให้การดำเนินกิจการของสหกรณ์เป็นไปโดยถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับของสหกรณ์

หมวด 11

การแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับ

ข้อ 129 การแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับ จะกระทำได้ก็แต่โดยหลักเกณฑ์และวิธีการดังต่อไปนี้

(1) ต้องกำหนดในระเบียบวาระการประชุมใหญ่เป็นเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ และให้แจ้งไปยังสมาชิกพร้อมหนังสือแจ้งระเบียบวาระการประชุมใหญ่

(2) คณะกรรมการดำเนินการจะเสนอวาระแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับได้ เมื่อมีการพิจารณาเรื่องที่จะขอแก้ไขเพิ่มเติมนั้นในที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการ โดยมติให้แก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับนั้นให้ถือเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการดำเนินการที่มีอยู่ทั้งหมดในขณะนั้น

กรณีที่สมาชิกไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมด หรือไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคนลงลายมือชื่อทำหนังสือร้องขอต่อคณะกรรมการดำเนินการ ก่อนการประชุมใหญ่ไม่น้อยกว่าสามสิบวันให้แก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับก็ย่อมทำได้ โดยต้องระบุข้อความที่ขอแก้ไขเพิ่มเติมนั้นพร้อมด้วยเหตุผล

(3) การพิจารณาวาระการแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับ ให้กระทำได้แต่เฉพาะในการประชุมใหญ่ที่มีองค์ประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิก³⁸ หรือของผู้แทนสมาชิกทั้งหมด หรือมีองค์ประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคน แล้วแต่กรณี

(4) ข้อบังคับที่นายทะเบียนสหกรณ์รับจดทะเบียนแล้ว หากยังไม่ได้กำหนดระเบียบ หรือคำสั่งให้สอดคล้องกัน ก็ให้นำความที่ได้กำหนดไว้ในข้อบังคับแล้วนั้นมาบังคับใช้ และให้ผู้เกี่ยวข้องถือปฏิบัติ

หมวด 12

ข้อเปิดเสรี

ข้อ 130 **ระเบียบของสหกรณ์** ให้คณะกรรมการดำเนินการมีอำนาจกำหนดระเบียบต่าง ๆ เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์แห่งข้อบังคับนี้ และเพื่อความสะดวกในการปฏิบัติงานของสหกรณ์ รวมทั้งในข้อต่อไปนี้

(1) ระเบียบว่าด้วยการรับเงินฝากจากสมาชิกสหกรณ์

³⁸ หากสหกรณ์ไม่ประสงค์จะกำหนดเรื่องผู้แทนสมาชิกไว้ ให้ตัดข้อความที่เกี่ยวข้องกับผู้แทนสมาชิกออก

-
- (2) ระเบียบว่าด้วยการรับเงินฝากจากสหกรณ์อื่น
(3) ระเบียบว่าด้วยการรับเงินฝากจากสมาคม
ฅาปนกิจสงเคราะห์
(4) ระเบียบว่าด้วยการให้เงินกู้แก่สมาชิกสหกรณ์
(5) ระเบียบว่าด้วยการให้เงินกู้แก่สหกรณ์อื่น
(6) ระเบียบว่าด้วยกลุ่มสมาชิก
(7) ระเบียบว่าด้วยการรับจ่ายและเก็บรักษาเงิน
(8) ระเบียบว่าด้วยเจ้าหน้าที่และข้อบังคับเกี่ยวกับการ
ทำงาน
(9) ระเบียบว่าด้วยการใช้ทุนสาธารณประโยชน์
(10) ระเบียบว่าด้วยที่ปรึกษา
(11) ระเบียบอื่น ๆ ที่คณะกรรมการดำเนินการเห็น
สมควรกำหนดไว้ให้มี เพื่อสะดวกและเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของ
สหกรณ์

ระเบียบใน (1) (2) (3) (5) ต้องได้รับความเห็นชอบจากนาย
ทะเบียนสหกรณ์ก่อนจึงจะ
บังคับใช้ได้

ส่วนระเบียบอื่นเมื่อคณะกรรมการดำเนินการกำหนดใช้แล้วให้ส่ง
สำเนาให้นายทะเบียนสหกรณ์ และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ทราบ ภายใน
สามสิบวัน

ข้อ 131 การดำเนินคดีเกี่ยวกับความเสียหาย ในกรณีที่
ทรัพย์สินของสหกรณ์ถูกยักยอกหรือเสียหายโดยประการใด ๆ หรือใน
กรณีที่สหกรณ์เรียกคืนเงินกู้ตามข้อ 32 และข้อ 130 (4) (5)
แต่มิได้รับชำระตามเรียก คณะกรรมการดำเนินการต้องร้องทุกข์หรือฟ้อง
คดีภายในกำหนดอายุความ

ข้อ 132 การตีความในข้อบังคับ ถ้ามีปัญหาเกี่ยวกับการ
ตีความในข้อบังคับข้อใด
ให้คณะกรรมการดำเนินการเสนอปัญหานั้นต่อนายทะเบียนสหกรณ์เพื่อ
ขอคำวินิจฉัย และให้สหกรณ์
ถือปฏิบัติตามคำวินิจฉัยนั้น

ข้อ 133 ทรัพย์สินของสหกรณ์

การจำหน่าย

อสังหาริมทรัพย์ของสหกรณ์ต้องได้รับ

ความเห็นชอบจากคณะกรรมการดำเนินการที่มีอยู่ในขณะนั้นเป็น
เอกฉันท์ และต้องได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ด้วย

การลงมติเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ตามความในวรรคแรก ให้ถือ
เสียงข้างมากของสมาชิกหรือผู้แทนสมาชิกซึ่งมาประชุม

ข้อ 134 การจำหน่ายทรัพย์สินเมื่อสหกรณ์ต้องเลิก

เมื่อสหกรณ์ต้องเลิกและได้จัดการชำระบัญชีโดยจำหน่ายทรัพย์สินตาม
กฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ ตลอดทั้งจ่ายคืนเงินรับฝากพร้อมด้วยดอกเบี้ย
และชำระหนี้สินอื่น ๆ ของสหกรณ์เสร็จสิ้นแล้ว ปรากฏว่าสหกรณ์มี
ทรัพย์สินเหลืออยู่เท่าใด

ให้ผู้ชำระบัญชีจ่ายตามลำดับดังต่อไปนี้

(1) จ่ายคืนค่าหุ้นให้แก่สมาชิกไม่เกินมูลค่าหุ้นที่ชำระ
แล้ว

(2) จ่ายเป็นเงินปันผลตามหุ้นที่ชำระแล้ว แต่ต้องไม่
เกินอัตราที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด

(3) จ่ายเป็นเงินเฉลี่ยคืนตามข้อ 45 (2)

เงินที่จ่ายตาม (2) และ (3) เมื่อรวมทั้งสิ้นต้องไม่เกินยอดรวมแห่ง
จำนวนเงินกำไรสุทธิที่สหกรณ์หาได้ในระหว่างปีที่เลิกสหกรณ์กับทุน
รักษาระดับอัตราเงินปันผลที่ถอนไปตามข้อ 45 (4) ในปีนั้น

ถ้ายังมีทรัพย์สินเหลืออยู่อีก ให้โอนให้แก่สหกรณ์อื่นหรือ
สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยตามมติของที่ประชุมใหญ่ หรือด้วย
ความเห็นชอบของนายทะเบียนสหกรณ์ ในกรณีที่ไม้อาจเรียก
ประชุมใหญ่ได้ภายในสามเดือนนับแต่วันที่ชำระบัญชีเสร็จ

³⁹ข้อ 135 ในกรณีที่ข้อบังคับนี้มีได้กำหนดข้อความ
เรื่องใดไว้ ให้สหกรณ์รับบทบัญญัติ

ที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ ตลอดจนคำสั่ง ระเบียบ หรือคำ
แนะนำของนายทะเบียนสหกรณ์มาใช้เป็นส่วนหนึ่งแห่งข้อบังคับนี้ด้วย

บทเฉพาะกาล

⁴⁰ข้อ 136 นับแต่วันที่ข้อบังคับนี้ใช้บังคับ ระเบียบใดซึ่ง
สหกรณ์ถือใช้อยู่ก่อนวันที่ข้อบังคับนี้
ถือใช้และไม่ขัดหรือแย้งกับข้อบังคับนี้ ให้ถือใช้ตามระเบียบนั้นไปก่อน
จนกว่าจะได้กำหนดระเบียบ
ขึ้นถือใช้ใหม่ตามข้อบังคับนี้

ลงชื่อ

.....ประธาน
กรรมการ

(.....
.....)

ลงชื่อ

.....เลขานุการ
(.....
.....)

³⁹ ถือปฏิบัติตามนายทะเบียนสหกรณ์ ตามหนังสือกรมส่งเสริมสหกรณ์ ที่ กษ 1115/7608 ลงวันที่
22 ธันวาคม 2565 เรื่อง

การพิจารณาปรับลดระเบียบข้อบังคับ กรณีไม่กำหนดข้อความ “ข้อ ... ในกรณีที่ข้อบังคับนี้มีได้
กำหนดข้อความเรื่องใดไว้ ให้สหกรณ์รับ

บทบัญญัติที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ ตลอดจนคำสั่ง ระเบียบ หรือคำแนะนำของ
นายทะเบียนสหกรณ์มาใช้เป็นส่วนหนึ่ง
แห่งข้อบังคับนี้ด้วย”

⁴⁰ ใช้สำหรับการแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับใหม่ สหกรณ์ที่จัดตั้งใหม่ให้ตัดออก

เหตุผล ที่ต้องยกเลิกข้อบังคับเดิมและใช้ข้อบังคับฉบับนี้แทน

.....
.....
.....
.....